

KÜRD DİPLOMAT

www.Diplomat-kurdi.com

Nº 44 (243) 16-22 dekabr, Çileya pêş, sal 2013
Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzeti
Rojnama heftename civakî û sîyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Hêjaye:

H.Əliyev

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslami çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xacpərəstləri,
Yüz illər sindirmiş göy məscidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.

Səbahəddin Eloğlu

Səh. 2

Səh. 8

Səh. 9

İlham Əliyev ümummillili
lider Heydər Əliyevin
məzarını ziyarət etmişdir

Barzanî pêswaziya
Zana û Baydemîr kir

"Em bi qaçaxî petrolê
naşînîn derve"

Səh. 9

HDP Projesi: Demokratik
Türkiye mi, Özgür
Kürdistan mı?

Li Dihokê semînera
Komara Kurdistanê li
Mehabad hate saz kirin

Səh. 11

Leyla Zana Kurdên
rojava nêzîkî hev dike

BDP tahliye bekliyor

Səh. 10

Herêma Kurdistanê rojane 15
hezar bermîl petrol hinarde dike

Səh. 8

Güney Kürdistan'dan Türkiye'ye petrol ihracatı başladı!

Səh. 13

Em jî mafê dewletbûnê dixwazin

Səh. 7

Kürdlərdən rekord təzminat tələbi: 388 milyard dollar

Li Sêrtê "Koma Xwendinê ya Celadet
Ali Bedirxan" hate damezrandin

Səh. 10

Kurd edebiyatı yeni bir
renk ve kimlik kazanıyor

Səh. 12

KÜRD ƏDİBLƏRI
HAQQINDA
ARAŞDIRMALAR

Səh. 5

KÜRD XALQININ
ZƏFƏR TARİXİNDƏN

Səh. 6

Azərbaycan əraziləri "Böyük
Kürdistan" xəritəsində!

Женские отряды в Курдской
армии освобождения

Səh. 3

Səh. 15

İlham Əliyev ümummilli lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etmişdir

Müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, dünya şöhərtli siyasi xadim, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin vəfatından on il keçir. Ulu öndər Heydər Əliyev misilsiz xidmətlərinə görə hər zaman Vətəni, xalqı üçün əziz olaraq qalacaqdır. Bu böyük insan öz xidmətləri ilə hələ sağlığında ikən tarixin yaddaşında ebediləmiş en böyük azerbaycanlıdır. Heydər Əliyev Azərbaycan salnaməsində təkrarolunmaz rəhbər, qüdrətli dövlət başçısı, fədakar insan, əfsanəvi şəxsiyyət, ulu öndər, ümummilli lider, müasir müstəqil Azərbaycanın qurucusu, xalqının sevimi övladı kimi qalmışdır.

Dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin parlaq dührası onu Azərbaycan xalqının Ümummilli Liderinə, dünya siyasetinin nəhənglərindən birinə çevir-

mişdir. Ona görə də Azərbaycan xalqı bu böyük övladı ilə haqlı olaraq öyür.

“Mənim həyat amalı bütün varlığım qədər sevdiyim Azərbaycan xalqına, dövlətçiliy-

rində qüdrəti ve zəkəsi, böyük müdrikliyi və uzaqqorənliyi ilə Azərbaycanı dünya dövlətləri sırasında layiqli yerə çıxarmışdır. Azərbaycan tarixinin Heydər Əliyev mərhələsi kimi

demokratik və hüquqi bir dövlət-də yaşamaq imkanı əldə etmiş, xoşbəxt gələcəyi üçün bütün təminatları yaratmış, ən başlıcası isə siyasi və iqtisadi müstəqilliyə nail olmuşdur.

Azərbaycanın dahi oğlu Heydər Əliyevin əbədiyyətə qovuşmasından sonra hər il olduğu kimi, Ulu Öndərin vəfatının onuncu ildönümü günü – dekabrin 12-də də paytaxt sakinləri, respublikamızın rayon və şəhərlərinin nümayəndələri Fəxri xiyabanda xalqımızın ümummilli liderinin xatirəsini dərin ehtiramlı yad edir, onun məzəri önünə əklillər, gül dəstələri qoyur, müdrik dövlət xadimə Allah-Taaladan rəhmət diləyirdilər.

Dekabrin 12-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, xanımı Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri Fəxri xiyabana gələrək, xalqımızın ümummilli lideri Heydər

Əliyevin məzarını ziyarət etdilər. Milli Məclisin deputatları, nazirlər, komitə, şirkət və idarə rəhbərləri, respublika ictimaiyyətinin nümayəndələri də Fəxri xiyabana gəlmişdilər. Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərin məzarı önünə əklil qoydu. Azərbaycanın dövlət himni səsləndi. Dövlət başçısı və ailə üzvləri Ulu Öndərin ömrü-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da məzarı üzərinə gül dəstələri qoydular. Tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin də xatirələri yad edildi, məzarları üstünə gül dəstələri düzüldü. Ümummilli lider Heydər Əliyevin məzarının ziyarət edilməsi mərasimində Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədov, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev və digər rəsmi şəxslər iştirak edirdilər.

imizə, ölkəmizin iqtisadi, siyasi və mədəni inkişafına xidmət olmuşdur”, - deyən ulu öndər Heydər Əliyev 30 ildən artıq bir müddətdə - istər sovet dövründə istərsə də müstəqillik illə-

qiymətləndirilən bu dövrde Ulu Öndərimiz tərəfindən görülən böyük işlərin, onun həyata keçirdiyi xilaskarlıq və quruculuq missiyalarının məntəqisi nəticəsidir ki, bu gün xalqımız

gölü və digər yerlərdə baş verir. Epos Azərbaycan tarixinin öyrənilməsi üçün tarixi-etnoqrafik məlumatlarla zəngindir.

Abidənin önünde xatire şəkli çəkdirildi. Prezident İlham Əliyev və mərasim iştirakçıları Dədə Qorqud parkında yaradılan sünə gölə də baxdır. İki hektar sahəsi olan gölün tikintisi və onun mühəndislik həlli bütövlükde xarici mütəxəssislər tərəfindən layihələndirilmişdir. Gölün inşası zamanı bu sahədə ən son nailiyyətlər tətbiq edilmişdir. On min kvadratmetrə yaxın əraziyə təbii yaşıl örtük döşənmişdir. Parka istirahətə gələnlər xüsusi qayıqlarla gəzintiyə çıxa biləcəklər. Bunun üçün iki liman inşa edilmişdir. Bundan əlavə, sünə şəlalənin alt hissəsində, habelə xüsusi su bitkileri üçün nəzərdə tutulan kiçik körfəzin üzərində gəzinti üçün körpülər inşa olunmuşdur. Ümumiyyətə gölün iki yerində xüsusi su bitkileri ilə örtüləcək kiçik körfəzler yaradılmışdır. Ümumi su tutumu 25 min kubmetr yaxın olan göl üçün əlavə olaraq 1200 kubmetr tutumu olan yeraltı ehtiyat hovuz inşa edilmişdir. İdarəolunma nəzarət otağından həyata keçirilir. Burada quraşdırılan xüsusi monitorlar vasitəsilə həm gölün texniki stansiyasında baş veren prosesləri, həm də onun altındakı geotermal sistemin fəaliyyətini müşahidə etmək mümkündür. Parka istirahətə gələnlər monitörlərdə əks olunan məlumatları canlı izləyə biləcəklər.

İlham Əliyev Bakıda Dədə Qorqud parkının açılışında iştirak etmişdir

Bakının Nərimanov rayonunda ucaldılan “Kitabi-Dədə Qorqud” abidəsinin və yeni salinan Dədə Qorqud parkının açılışı olmuşdur. Prezident İlham Əliyev açılış mərasimində iştirak etmişdir. “Kitabi-Dədə Qorqud” Azərbaycan xalqının tarixi keçmişini əks etdirən möhtəşəm sənət abidəsidir. Əsərdə vətənpərvərlik, qəhrəmanlıq, müdriklik, Azərbaycan xalqının tarixi keçmiş, Oğuz türklərinin dünyagörüşü, mənəvi dəyərləri, adət-ənənələri, Azərbaycan toponimləri əks olunmuşdur. Dastan dilimizin qədim incəliklərini, tarixi hadisələri və şəxsiyyətləri, xalqımızın mədəniyyətini öyrənməkdə əvəzsiz mənbədir. Müasir dövrə “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanının öyrənilməsi, dünyada geniş tanıdılması və təbliği ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Hələ 1975-ci ildə Heydər Əliyevin tapşırığına əsasən, Azərbaycanda tanınmış sənət xadimlərinin iştirakı ilə “Dədə Qorqud” bədii filmi çəkilmişdir. Ulu öndər Heydər Əliyevin Fərmanı ilə dastanın 1300 illiyi türkdilli ölkə rəhbərlərinin iştirakı ilə dövlət səviyyəsində qeyd olunmuşdur. Ümummilli lider Heydər Əliyevin 2000-ci ildə imzaladığı Fərmanın əsasən Bakıda Dədə Qorqud heykəlinin ucaldılması və “Dədə Qorqud dünyası” tarixi-etnoqrafik kompleksinin yaradılması qərara alınmışdır. Bu tarixi abidənin qorunmasına dövlət səviyyəsində göstərilən

diqqətin nəticəsidir ki, Prezident İlham Əliyev 2004-cü ildə Brüsselde Dədə Qorqud abidəsinin təntənəli açılışında iştirak etmişdir. Dövlətimizin başçısının 2007-ci ildə imzaladığı “Azərbaycandakı monumental heykəltəraşlıq abidələri, xatirə-memorial və memarlıq kompleksləri haqqında” Sərəncama əsasən, Dədə Qorqud heykəli və “Dədə Qorqud dünyası” tarixi-etnoqrafik kompleksinin yaradılması ilə bağlı müvafiq tədbirlərin görüləməsi haqqında tapşırıq verilmişdir. Geniş tikinti və abadlıq işləri nəticəsində Bakının Nərimanov rayonunda 6 hektar ərazidə Dədə Qorqud parkı salınmışdır. Parkın mərkəzində “Kitabi-Dədə Qorqud” abidəsi ucaldılmışdır. Dövlətimizin başçısı kompleksdə həyata keçirilən tikinti-quruculuq işlərini daim nəzarətdə saxlamış, mütəmadi olaraq əraziyə gələrək müvafiq tapşırıq və tövsiyələrini vermişdir. Yeni salinan park Bakı şəhərinin simasının daha da gözəlləşməsinə geniş imkanlar açaraq paytaxt sakinlərinin istirahəti baxımdan xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Hacıbala Abutalibov Prezident İlham Əliyevə park haqqında şəraitlə tanışlıqdan sonra Prezi-

park salınmışdır. Bu istirahət məkanı paytaxtın ən böyük parklarından biridir. Parkda sakinlərin istirahəti üçün hər bir dent İlham Əliyev mərasimdə iştirak edən elm, təhsil və mədəniyyət icimaiyyətinin tanınmış nümayəndələri ilə

şərait yaradılmış, geniş yaşlılıq zolaqları salınmış, müasir standartlara uyğun işıqlandırma sistemi qurulmuşdur. Dədə Qorqud parkı həm də qədim Azərbaycan tarixinin və mədəniyyətinin açıq havada nümayishi meydanidır. Park Azərbaycan Diplomatik Akademiyasının yanında salınmışdır. Burada ölkəmizin qədim tarixi və zəngin mədəniyyəti ilə bağlı toplanan məlumatlar şübhəsiz ki, şəhər sakinlərinin, qonaqların, xüssusilə də Azərbaycan Diplomatik Akademiyasının yerli və əcnəbi tələbələrinin informasiya almasında mühüm rol oynaya-caqdır. Parkda yaradılan şəraitlə tanışlıqdan sonra Prezi-

görüşdü. Dövlət başçısı mərasimdə çıkış etdi. Sonda Azərbaycan Prezidenti abidənin üzərindəki örtüyü götürdü. “Kitabi-Dədə-Qorqud” abidəsində dastanın müqəddiməsi və 12 boyundan hissələr əks olunmuşdur. Buradan da görünür ki, Oğuz türklərinin tarixini əks etdirən “Kitabi-Dədə Qorqud” yüksək bəşeri idealların tərənnümçüsü kimi dünya xalqlarının mənəvi sərvətlər xəzinəsinə daxil olmuşdur. Dastanın dilində və bədii məzmununda Azərbaycan və digər türk xalqlarına məxsus qədim izləri görmək mümkündür. Dastan-dakı bir çox hadisələr Dərbənd, Bərdə, Gəncə, Əlincə, Göyçə

İlham Əliyev ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlerini və fəaliyyətdə olan sədrinin xüsusi nümayəndəsini qəbul etmişdir

Prezident İlham Əliyev ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrleri İgor Popov (Rusiya), Ceyms Uorlik (ABŞ), Jak Foru (Fransa) və ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin xüsusi nümayəndəsi Anji Kaspşiki

etmişdir.

Görüşdə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqışının həlli ilə bağlı danışıqların hazırlı vəziviyəti və perspektivlərinə dair məsələlər müzakirə edilmişdir.

Azərbaycan əraziləri "Böyük Kürdüstan" xəritəsində Ölkəmizə qarşı daha bir torpaq iddiasi

"Diplomat" qəzetinin idarə heyeti həmkarlarımız "Yeni Müsavat" qəzetinin əməkdaşlarından tələb edir ki, bu yazıya görə açıqlama versinlər. Bundan belə Azərbaycanda hər hansı bir kurd təşkilatın istərsə PKK-nın yiğincəq və toplantılarına gedərkən və ya məlumatları olarkən bizim əməkdaşları xəbərdar etsələr minnətdər olarıq.

Xaricdən xüsusi missiya ilə gələn emissarlar Bakıda qapalı toplantılar keçiriblər və buradakı adamlarına tapşırıqlar verib; PKK-ya bağlı qüvvələrin göstərişi ilə Azərbaycanda fəal iş aparılır, "maarifləndirici tədbirlər" sərasına sosial şəbəkələrdə təbliğat da daxildir. Son zamanlar Türkiyədə baş verən və "Kurd açılımı" adını alan proseslərlə bağlı Türkiyədəki fəaliyyətini bir qədər arxa plana keçirən PKK öz tərəfdarlarına Azərbaycanda fəallaşmaq tapşırığı verib. "Yeni Müsavat"ın bu barədə eldə etdiyi məlumatda görə, artıq bir neçə vaxtdı bu tapşırığın icrasına başlanılıb.

Bununla bağlı bir müddət evvel İraqdan və Türkiyədən gələn, özlərini "hoca" adlandıran bir neçə nəfərin rəhbərliyi ilə Bakıda və Azərbaycanın bir neçə bölgəsində qapalı toplantılar keçirilib. Həmin toplantılarında istirakçılara əsasən kürdlərin Azərbaycanda fəallaşdırılması, bir sıra tarixi şəxsiyyətlərin kurd millətindən olması barədə təbliğatın aparılması, Azərbaycanın bir sıra rayonlarının tarixi "Kürdüstan" əraziləri olduğu barədə insanlar arasında

"maarifləndirici tədbirlər" həyata keçirilməsi tapşırılıb.

Məlumatlara görə, həmin toplantıda istirakçılara "Böyük Kürdüstan" xəritəsi təqdim olunub və bunun Azərbaycanda yayılmasının vacibliyi xüsusi olaraq vurğulanıb.

Bildirilib ki, Azərbaycanda görüləcək əsas işlərdən biri də "Böyük Kürdüstan" təbliğatının ilk vaxtlarda daha çox sosial şəbəkələrdə aparılması olmalıdır. Azərbaycan həkimiyətinin ən üst düzeyində bu məsələyə çox həssas yanaşlığı və hüquq-mühafizə orqanlarının ölkənin daxilində separatçı meyllərə qarşı ciddi mübarizə apardığı vurğulanan həmin toplantıda bütün fəaliyyətin çox ehtiyatlı şəkildə həyata keçirilməsi tapşırılıb. Açıq müzakirələrin yalnız sosial şəbəkələrdə aparılmasına izn verildiyi bildirilib. Toplantıda istirakçılara tapşırılıb ki, sosial şəbəkələrdəki "Böyük Kürdüstan" müzakirələrinə və təbliğatına mümkün qədər çox şəxslər cəlb olunsun. Bu toplantıdan sonra verilən tapşırıqların icra olunması istiqamətində işlərə başlanılıb və aldığımız məlumatata görə, hazırda ölkənin bir neçə bölgəsində bu istiqamətə təbliğat aparılır. Gedən proseslərdən kifayət qədər məlumatlı olan şəxslərin redaksiyamıza verdikləri informasiyalara görə, bir müddət önce facebook-da başlanan və hazırda da davam edən "kurd müzakirələri"

məhz sözügedən toplantıda verilən qərarların nəticəsidir.

Mənbələrimiz hazırladı Laçın Rayon Təhsil Şöbəsinin inspektoru olan Müqabil Baxışovun Nizami Gəncəvinin kurd şairi adlandırmamasını və sosial şəbəkələrdə bu istiqamətdə aqressiv təbliğat aparmasını təsadüfi sayımlar. Məlumatlı qaynaqlarımız sosial şəbəkədə çox ciddi müzakirələrə və etirazlara səbəb olan bu fəaliyyətin məhz qeyd etdiyimiz toplantı ilə birbaşa əlaqəli olduğunu deyirlər. Sosial şəbəkələrdəki fəaliyyətlə yanaşı hazırda xaricdən gələn tapşırıq əsasında ölkə boyunca başqa istiqamətlərdə də iş aparılır və

edildiyi "Böyük Kürdüstan" xəritəsi müntəzəm olaraq nümayiş etdirilir. Həmin televiziya İraq Kürdüstanının başçısı Məsud Barzaniya bağlıdır və rəsmi olaraq Azərbaycanın onlarla şəhər və bölgəsi həmin xəritəyə daxildir. Bu işə aqş-aydın Azərbaycanın əzəli ərazilərinə qarşı torpaq iddiasıdır. Bu xəritədə İranın 6 vilayəti (ostan) Qərbi Azərbaycandan tutmuş, ta Xuzistana qədər və Şərqi Azərbaycanla Həmədan vilayətlərinin böyük bir hissəsi yer alıb. Həmçinin xəritədə Bağdadın ətrafi, Suriyanın quzeyi, Türkiye ərazisinin böyük hissəsi və Naxçıvan Muxtar Cümhuriyyəti Kürdistan kimi göstərilir. Xəritənin əhəmiyyəti etdiyi ərazidə müxtəlif millətlərdən ibarət 70 milyon insan yaşayır. İraq Kürdüstanının "Rudav" televiziyası həmin xəritəni əsasən hava xəbərlərinin təqdimatında istifadə edir. Məsələnin maraqlı tərəfi

bunun Azərbaycana qəsd olması faktı ortadadır. Bir neçə gün bundan əvvəl əlimiz yetişən bu bilgilərə bağlı müəyyən araşdırımlar və dəqiqləşdirmələr apararkən İraq Kürdüstanının rəsmi televiziyasında Azərbaycan ərazilərinin de salındığı "Böyük Kürdüstan" xəritəsinin nümayiş olunması xəbəri gəldi. "GünAz TV"-nin məlumatına görə, hazırda İraq Kürdüstanının rəsmi televiziyasında da davam edən "kurd müzakirələri"

odur ki, bu xəritə Azərbaycanda keçirilən toplantıda istirakçılara paylanan xəritənin eynisidir. İraq Kürdüstanından gələn xəberlə "Yeni Müsavat"ın əldə etdiyi məlumatların üst-üstə düşməsi ölkəmizə qarşı planın yeni bir mərhəlesinin icrasına başlandığını və bu istiqamətdə Azərbaycanda böyük işlərin aparıldığı göstərir. Məsələ ilə bağlı əlavə məlumatlar əldə etməyə çalışacaq.

Teymur HƏSƏNLİ

Avropa İttifaqı Ermənistana gizli şəkildə pul ayırır

6 may 2012-ci il seçkisindən əvvəl Avropa İttifaqı

Ermənistana müxtəlif yollarla gizli şəkildə 1,5 milyard avro ayıracığına söz verib. "Axar.az" məlumat verir ki, bu barədə informasiyanı Ermənistən mətbuatı hakimiyətdəki mənbələrinə istinadlanaraq yazıb. Belə ki, mətbuat Avropa İttifaqının verəcəyi pulun mehzbu ilə ənənəvi İrvana təqdim edilmesinin nəzərdə tutulduğunu bildirib: "Pulun verilməsində əsas şərt kimi 2012-ci ildə keçirilən seçkilərin şəffaf olması göstərilmişdi. Cox yərən bunu tanrıd, amma pulun verilməyi bir az gecikdirilib". Bununla yanaşı qəzətlər Avropa İttifaqının pulu gecikdirməyinin əsas səbəbini Ermənistən Gömrük İttifaqı ilə olan münasibəti ilə əlaqələndiriblər.

Qərb və İranın Ermənistanda müstərək marağı: hakimiyət dəyişikliyi

Fransa 2014-cü ildə Ermənistanda böyük investisiya layihələrini həyata keçirmek niyyətindədir. Bu barədə İrvanda keçirdiyi mətbuat konfransında Fransanın Ermənistandakı səfiri Anri Reno bildirib ki, Fransa Ermənistənən iqtisadiyyatında ən böyük Qərb investorudur. Hazırda Ermənistanda "Perno Rikar", "Credit Agricole", "Veolie Generale" və SAUR şirkətləri fəaliyyət göstərir. "Carrefour" supermarketlər şəbəkəsi isə erməni bazarına daxil olmağa hazırlanır. Bundan başqa, 2014-cü ilin yayında "Air France" hər gün Ermənistənən aviareyslər təşkil edəcək. Səfir bildirib ki, tezliklə İrvanda fransız krediti ilə su sistemini bərpasına başlanılıcaq. "Lragir" qəzeti isə fransız səfirinin bu xəbərlərini erməni cəmiyyətinə mesaj olaraq qiymətləndirir.

Qəzet hesab edir ki, Ermənistən Gömrük Şurasına üzvlük qərarından sonra Qərb siyasetçiləri Ermənistən "cezalandırılması"ndan və investisiyalardan danışmağa başlayıblar. Qəzet hesab edir ki, Avropa və ABŞ, hətta İranın Rusyanın yaratdığı blokadən yarmağa və erməni bazarına daxil olmağa çalışacağına gözləmək olar: "Bir neçə il ərzində erməni iqtisadiyyati bataqlığa çevrildi. Ermənistən Serj Sarkisyanın izolyasiya siyaseti nəticəsində Kremlən gələn göstərişləri kor-korana yerinə yetirən, Rusiya inhisarlığını hökmənlilik etdiyi zona oldu. Ermənistən İndiya qədər hətta ərzaq ehtiyatını toplaya bilmədi. Ümid etmek olar ki, Ermənistəndə tezliklə KTM anbarları yerləşdiriləcək və vaxtı keçmiş məhsullar "ehtiyat" olaraq Ermənistəndə qalacaq. Ermənistən iqtisadiyyatı üçün nə mümkün idisə artıq hamısı edilib, bütün strateji aktivlər Rusiyaya verilib. Ermənistən hakimiyəti Rusiya ilə birlikdə yalnız yerli istehsalçıların deyil, həm də böyük qərb şirkətlərinin yoluñanı bağlayır". "Lragir" yazır ki, Ermənistəndən iqtisadi eməkdaşlığın qaydaya salınması və "əxlaqsız blokada"nın aradan qaldırılması ile bağlı bəyanatlar verən qərblə siyasetçilər əslinde erməni cəmiyyətinin köməyinə ümidi edirlər. "ABŞ, Fransa və İran səfirləri açıq şəkildə ifade edirlər ki, Ermənistən hakimiyəti vətəndaşları üçün əlverişli olan təşəbbüslerin qarşısına sədd çəkir. Onlar başa düşmürələr ki, belə bəyanatlardan sonra erməni xalqı niyə etiraz aksiyaları keçirmirlər, niyə Ermənistən vətəndaşları küçələrə çıxaraq ucuz qaz və aviaibletlər tələb etmirlər. Ermənistən vətəndaşları məmənuniyyətlə özlərinin qarət olunmasına icazə verirlər. Bu sovet cəmiyyətinə məxsus adətdir, cünki 70 il bizi inandırıblar ki, şəxsi maraq ayıbdır, vətən və kollektiv maraq haqqında düşünmək daha yaxşıdır. Və bu şou altında bizi hər dəqiqə qarət edirdilər və qarət edirlər, özümüzünükələr və yadlar. Bu o vaxta kimi davam edəcək ki, biz öz pulumuzu qiymətləndirməyi öyrənməyəcəyik", - erməni nəşri qeyd edir.

Kürdlərdən rekord təzminat tələbi: 388 milyard dollar

Şimalı İraq kurd muxtarıyyəti Səddam Hüseyn dövründə törədilən Enfal qətləminda öldürülənlərin yaxınlarına təzminat almaq üçün fəaliyyətə başlayıb. Publika.Az – in türk mətbuatına istinadən verdiyi məlumatə görə, İraq hökumətindən 388 milyard dollar təzminat istəniləcək. Muxtarıyyətin naziri Aram Əhməd bildirib ki, Bəs rejimi dövründə kürdlərə verilən zərərin ödənilməsi İraqın siyasi və ictimai quruluşuna müsbət təsir

edəcək. Kürdlərin məruz qaldığı qırğıın və tezyiqlərə görə İraq hökumətinin üzr istəməsinin lazı olduğunu söyləyən nazir qeyd edib ki, bugünkü hökumət keçmişdə yaşınan hadisələrə görə üzr istəsyədi, Bağdad və Ərbəl arasında daha yaxşı əlaqələr qurulmuş ola bilərdi. Enfal qətləmə hər il 14 Apreldə yad edilir. Təzminatın də məhz həmin tarixdə rəsmi olaraq Bağdad hökumətindən tələb edilecəyi bildirir. Bəs rejiminin "Enfal eməliyyəti" adlandırdığı Enfal qətləmə 1986-1989-cu illərdə törədilib. İraqın keçmiş prezidenti Səddam Hüseynin əmri ilə başlayan əməliyyatlarda 150 minə qədər adam qətl edilib. Bu əməliyyatlarda geniş şəkildə kimyəvi silahdan da istifadə edilib. Hələcədə 1988-ci ildə edilən zəherli qaz hücumunda en az 5 min adam ölüb, 7 min isə yaralanıb. İngiltərə parlamenti kürdlərə qarşı həyata keçirilən Enfal qətləməni bu ilin əvəlində soyqırım olaraq tanıayıb. Bundan əvvəl də İsviç və Norveç parlamenti İraqdakı qətləmə soyqırım kimi tanımışdı.

Ömər Dağlı

"Cenevrə-2"-yə Türkiyənin yerinə PKK qatılacaq

Türkiyə Suriya siyasetində böyük uğursuzluq yaşadığı zamanda Suriya üçün ABŞ və

Rusiya lideriyi altında, yanvar ayında təşkil olunacaq "Cenevrə - 2" Konfransı ilə əlaqədar çok qəribə hadisə yaşanıb. Buna görə Türkiyənin xaric olunduğu konfransda PKK qatılacaq. PKK-dan məlumat alan və Vaşinqtonda yaşayan kurd jurnalist Mutlu Çiviroğlu hadisəni bu cür izah edib:

"KDP (Kurdistan Demokrat Partiyası) ilə PKK arasındakı müzakirələr və ortaya çıxan müsbət atmosfer xüsusilə Rojavada böyük sevincə səbəb olub. PKK və KDP arasındakı razılığa görə Rojavani Cenevrə Konfransında Yüksek Şura adına təkcə bir heyət təmsil edəcək. Bu aradakı fərqli düşüncələrə rəğmən, kürdlərin birləşmə şəklində beynəlxalq arenada görüşəcəklərini göstərir.

Amerikada Qarabağ erməni torpağı kimi təqdim edildi

Amerikada çap edilən "Writer's Digest" jurnalı Ermənistən və Qarabağdan bəhs edən kitabı 2013-cü ilin en yaxşı sorğu kitabı adlandırıb. Matyu Karanyanın müəllifi olduğu "Ermənistən və Qarabağ: daş bağlar üçün bələdçi" kitabı bu il ərzində nəşr olunan kitablardan keçirilən müsabiqəyə təqdim edilib. Müsabiqənin mükafatçıları arasında yer alan kitabda Azərbaycanın işgal olunmuş ərazilərinin erməni torpağı kimi tanıdılması ilə yanaşı, qondarma soyqırımı da xüsusi diqqət ayılır (Aznews.az).

**Sultan
Müellim
Ordubad
rayonu,
Tivi kendi**

**Qubadlılı Mahir kurd
oğluna Orbadlı Sultan
müellimdən açıq məktub**

Zer qədirini zərgar bilər
Qiymət zərin özündədir
Aşiq mizrab vursa saza
Qiymət sazda sözündədir

Adın Mahir, kürdün oğlu olmusan,
Qaçaq Nəbi diyarından gəlmisən,
Sultani, Xosrovu yada salıbsan,
Tərgülü müqəddəs bılıb gəlmisən

Keşməkeşli həyat yolu keçmişən,
Qubadlıda buz bulaqdan içmişən,
Yüz gözəldən bir Gülbəsi seçmişən,
Özünlə gətirmişən gəlmisən.

Suyun zümrüməsi, quşların səsi,
Qayada kəkliyin şirin nəgməsi,
Qayadan tökülen dağ şəlaləsi,
Sehrlə aləmi gəzib gəlmisən.

Qarlı dağın sərin mehin havasın,
Çil kəkliyin yumurtasın yuvasın,
Gözəllərin o sehirli dünyasın,
Gözəl Qubadlıda qoyub gəlmisən.

O şəhli çəmənin, gülün çıçeyin,
Nüluferin, bənövşənin, göycəyin,
Çiçəklerin əlvan-əlvan leçeyin,
Əhmədlidə çeləng hörüb gəlmisən.

Gəzmisən dağların gədiyin, yalın,
Yemisən səbətin aq beçə balın,
Dünyanı dolanır indi xəyalın,
Məlik kendini qoyub hara gəlmisən?

Dahilər məkanın kurd oğlusan,
Zəngəzurun qartalısan,
Bu Mahalın tarixisən,
El ağsaqqalı Mahir əmi.

Çəvənlər yol gösərən,
Vətənini çandan sevən,
Xainlərə sinə gerən,
El ağsaqqalı, Mahir əmi.

Kasıblara dayaq duran,
Satqınları divan tutan,

Nadanlara zərbe vuran,
El ağsaqqalı, Mahir əmi.

Vətən satanlara sözünü deyən,
Saxdalara nifret edən,
El obanın, dərdin çəkən,
Merd ağsaqqal, Mahir əmi.

Kələr gitcikanla göy quzu qulağı,
Xutəb bişirilərdi hər səhər çığı,
Xutəbə hopardı tuluğun yağı,
Yağlı xutəb kənddə yeyib gəlmisən.

Göbəlekəl qovurmanın xörəyi,
Ləzət verip buğda təndir çörəyi,
Badamça közündə dağ göbələyi,
Göbəlek kababın yeyib gəlmisən.

Dəyirman unununun xəşili fətiri,
Ətrafa yayılan çörəyin etiri,
O halal çörəyin hörməti xətiri,
Zəngəzurda, Qubadlıda qalıbdi.

Təzə mal ətinin sütlü küftəsi,
Qaymağın, qatığın, balın süfrəsi,
Yarpız ilə yumurtanın küküsü,
Zəngəzurda Qubadlıda qalıbdi.

Qoyunun qatığın, tuluğun yağı,
Pendirin ovmasın, oba qaymağın,
Zəngəzurdan gəlir səsin, soroğın,
Təknə qaymağını yeyib gəlmisən.

Taleh yazılıdır insan həyatı,
Kimsə deye bilməz, o son saatı,
Çoxunun yollarda yoruldu atı,
Köhləni yollarda yorub gəlmisən

İnsan var zirvədə, aq qara bənzər.
Hörməti obanı oymağı gəzər,
Onu düşündürməz nə gövhər, nə zər,
Kovhəri qiyətsiz sanib kəlmisən.

Kəndin yeməkləri xörəyin dadı,
Elde deyilərdi ləzəti adı,
Kime qismət, kime qismət olmadı.
Dadlı yeməkləri yeyib gəlmisən.

**QƏLBİNƏ DƏRD
YAZAR HİCRANIN ƏLİ**

Eşq külüngün, dərd daşına çaxırsan,
Qıqlıcmı göynədəcek bil səni.
Hicran üstə kökləyirsən nəgməni,
Yandıracaq qəm zilində ney səni.

Yanacaqsan bəd talehin əlində,
Qurunun oduna, yaşı yanan kimi.
Bahar olduğuna heçdə güvənmə,
Donarsan ömrürə, qış donan kimi.

Hərərət umma sən, donmuş ömrürən,
Qızındır qəlbini od olan yerdə.
Çılğın gəncliyinin sözüne baxıb,
Gelib gül axtarma, gül solan yerdə.

Deşilib, doğranıb kəsik-kəsikdi,
İçimdə məhəbbət laxta bağlayıb.
Heç nə qızıñdırmez, isitməz qəlbə,
Sırsıra bağlayıb, şaxta bağlayıb.

Mən sənə qıymıram, qıymıram gözəl,
Açmamış solasn, təravət gedə.
Mənlə bükülərsən qış bələyinə,
Ömrün buza döñə, hərərət gedər.

Cəliləm, sən anla biraz dərindən,
Fikirles mənimlə getdiyin yolu.
Sevinçden bir misqal düşməz payına,
Dərddən yara bağlar ürəyin solu,

Qəlbine dərd yazar hicranın əli.

Şəfali əller

Dərdə düşçər olanda,
haqqdan dilə, çareni,
Bəla verəndə yaradan,
bil unutmaz biçarəni.

Elin arasında çox məhşur olan,
Nurlu simasiyla yaddaşa qalan.

Bir təbib gözü tox, könülü şaddan,
Söhbət açacağım çıxmasın yaddan.

Sınıqçı-loğmandı ata mirası,
Minbir isimiyə, ana laylası.

Adını qoymuşdu ağbirçək ana,
Ona heyranıydı, görən hər sona.

Nadir adı ilə minlərdən biri,
Ondayı sıñiqçi hikmətin sirri

Babadan ataya atadan ona
Yüz illər ötsədə yetməyib sona

Nəvəsin öyrədir təbib davamı
Ona adda qoyub fəlsəfi yanı

Radciv Minbirlidir, deyir babası
Davamçılm olmalı xeyir duası.

Dağların qoynunda kurd oba yurdı,
Gülüstan yaradıb xoş həyat qurdı.

Bir tərəfi lale, güllər bağçası,
Hər meyvədən olan, bosdan-boğçası.

Elə cənnət idi suyu havası,
Üzə rəng verirdi gülün xinası.

Beləcə yaşadı təbib həyatı,
Döndü xəyallara, oldu bayatı.

Əzizim gül bağlaram,
Hər il yasın saxlaram.

Laçını görmeyince,
Gizli-gizli ağlaram.

İndi yaşadığı Masazır kəndi,
Vurub ayağına həsrətin bəndin.

Ev tikib, bağ salib, güllər əkibdi,
Min-bir zəhmət ilə əzyət çəkibdi.

Gördüm narahatdı əyilib gülə,
Onu nəvəzişlə tutaraq dile.

Deyir ki,- ay qönçə, ay incə papaq,
Niyə pərvazlanıb aqmısız yarpaq.

Bu qoca vaxtimda her bir qulluğun,
Verirəm su ilə, gübrə bolluğun.

Bozluandan gələndə sizi getirdim,
Hər cür əzab ilə burda bitirdim.

Dedim darixanda baxaram sizə,
Təselli taparam, xoş gələr bize.

Güllərlə danışır nuranı qoca,
Qaməti çox şuxdur, boyu da uca.

-Dedim təbib baba, deyir güllərin.
Unudub torpağın, havası sərin,

Laçından gətirsən, burda bitirdik.
Tutub əllərindən, hər gün öpərdik,

Bir həsrət çəkərək boylanıb mənə,
Xoşgəldin elədi, sanki bir tənə.

-laçın torpağını heç bir məkanda.
Nə yerdə taparsan, nə asimanda,

-Sözlər sənin deyil ay Qərib bala?.
Haradan daşıyım, tikim mən qala?

Elə həsrət çəkib, köksün ötürdü,
Mənə yer göstərib, o da oturdu.

Üzülüb ümidim vətəndən, eldən,
Təselli alıram ömürsüz guldən.

Bir də nə vaxt olar, görəm-gorməyəm,
Xəyala dönübdü, dağları bilmirəm.

Qocanı ayırb bu sıxıtdan,
Xoş xatirələ ilə onu yaşadan,

Keçmişə qaytarıb onu bir xeyli,
Sual eləyirəm təbib meyilli.

Qələmkar nənəyle necədir aran,
Sənə arxa olan, gülə-güzarən.

Neçə il qoydunuz bir yasdığa baş,
Neçə il qalayıb, daş əsdüne daş,

Bir nəsil yaradıb qurduz xaniman,
Heç bağladınızmı bir əhdə peyman?

-Sevgi, yaşlananda çox şirin olur,
Ömürün xəzanı, sevgiylə dolur.

Çox danışmayacam kövrəltmə mənə,
Öz canımdan artıq sevmişəm onu,

İsdərəm yaradan tale xudadan
Tək qoymasın mənə, onsuq yaradan.

**Ramiz
Qərib**

Alanda canımı, mən ondan qabaq,
Tapıb haqq yolunu açacam ayaq.

Rəvayət eşitdim usdad atandan
Köhne söz-söhbətlər çıxmayıb yaddan.

Deyirlər bir bəyin müşkülü işi
Qurtarib bələdan İbrahim kişi

Əziyet deyilsə, danış o andan,
Elin loğmanından, yadda qalandan.

-Köhne zamanlarda Nikolay vaxtı,
Kürdüsdən dağları, yaylalar taxtı.

Gül-gülü çağırır çıçək-çıçəyi,
Təbibin dərmanı, her bir leçəyi.

Mövsümü olurdu köçərilərin,
Suları buz kimi, bulağı sərin.

Çadırlar qurular başlardı həyat.
Yaylaqda olan toy verərdi būsat.

Aran torpağından olan, bir bəyin,
Arzu istəiyidi, toy etsin təyin.

Qara zurna ilə davul vurdurub,
Çalbayır dağında çadır qurdutub,

Toy etsin oğluna bəxdiyər olsun
Kürdərlər qohumluq əbədi qalsın

Bir həvtə kəmədi toyun sədəsi,
Eşiddi qoşular ahin-naləsin.

Kurd qızı səhənglə gedir bulağa,
Çətin çıraqlılıqdan keçir qabağı.

Buz kimi su ilə yuyur əllərin,
Səliqəyə salır qara tellərin.

Doldurub səhəngi geriye dönür,
Səhər günəşinin şəfəqi sönür.

Göy otun üstündə sabahın şəhi,
Bir də həzin əsən, dağların mehi.

Sürüşür ayağı qırılır beli,
Dağlara səs salır, boşalar əli.
(ardı var)

Bê rêze

Gelə ku nikare welatə xwera xwedî derkeve,
Şepirzeye, penabere
pêşê wî hertim reve.....

Li tu erda li nav gelə
tu wext nabe binəcî,
Bê şeref dihesbîn
jêra tune rûmet û cî.

Mirovén bê welat ra
nadin rē û dirb derfetê,
BÊ ITBARE ,TAWANBARE
LI Pêş cavê edaletê.

NE HÊCAYE, NEZANEYE LI PÊŞ CAVÊ HUMMETÊ,
JI BALA XWEDA JÎ DÜRE NAKE JÊRA KERAMETÊ.

Gelə ku nikare welatə xwe biparêze,
Qismetê wî koletîye, berdeste bê rêze..

Cegerê me peritand..
Hezar sale wî dujmîn cegerê me peritand,
Hebûna me talan kir bir destê me ji het qetand,
Welatê me kire wêran şûve- rê of tar û mar,

Cihanêda em koçber bûn man bê ked û bê debar.

Bi sed salan hebûna me bi hovîr dizî û bir,
Gevir li ser gevîr nehîst ware cindî pir dêran kir,
Biratîya derew sexte hemberî me diyar dikir,
Bi nave oldarîyêva hemyarîya xemsar dikir.

Dujminê me pir bi kîne pir xaîne bi fend fêle,
Evîndarê bejna xweye lê kurdara tim qatîle,

Gel ê kurd pir xapandî

KÜRD ƏDİBLƏRİ HAQQINDA ARAŞDIRMALAR

BORAZBOZ

Kurd ədəbiyyatında ilk yazılı əser müəllifi olan Borazboz M.Ö cə 330 cu illerdə yaşadığı məlumdur.

Dövrümüzə gəlib çatan "Birlikdə" adlı şeiridir ki, onu 1950 ci ildə ingilis arxiyoloqlarının İran kürdistanının Həvraman kəndində apardıqları arxiyoloji qazıntı zazmanı zamanı bir məzar daşının üzərində tapıblar. Kürdənin Havraman ləhcəsində yazılış şeir lirik məzmunludur.

Tədqiqatçılar şeiri şair həyat yoldaşına yazdığını söyleyirlər.

Darxıram birlikdə olan günlərimizcün
Sabahlar gəzərdik bizki birlikdə.

Sənle dağlara çıxıb gəzərdik
Bir yerdə neğmələr biz söyləyərdik.

Dağların ruhumdan öyrəndim məndə,

Ürekdən neğmələr söyləməyi.

Dağlarda düzlərdə həm səhralarda,

Sevgimin əlnindən tutaraq keçdim.

İkimiz bir ürək, birçə can olduq,

Vədəsiz payızsa ayırdı bizi.

Birlikdə nimdaşa çevrilmez sevgi.

Ya səs ver səsimə yada sus barı.

Maleyi Bate

Əsl adı Ahmed olan Maleyi Bati haqqında müxdəlif ziddiyəti məlumatlar mövcuddur. Bate haqqında ilk sanballı məlumatı Çar rusyasının Ərzurumdağı baş konsulu olmuş Aleksandır Jab verir. Japın yazdığını görə Maleyi Bate 1417 ci ildə Hakkari bölgəsinin Beytuşşabap rayonunun Bate kəndində doğulub və 1491 ci ildə vəfat edib. Jab həmçinin Maleyi Batenin "Mövluda kurdi" (Mövluda peğəmməb, Mövluda Şərif) adlı əsərinin adını çəkir ki bu əsər dəfələrlə nəşr edilib. Bununla yanaşı divanının olduğunu müyyənəşdirərək elm aləminə ilk dəfə təqdim etmişdir. İlk təhsili ni Mukusda Mir Həssən Vəlinin mədrəsəsində alan Ahmed Maleyi Bate Dövrünün məşur mədrəsələri olan Duhok, Həvler və Mosul mədrəsələrində dini elimlərə yanaşı fəlsəfə, ədəbiyyat və tib

elimlərinə yiyələnmişdir. Aydın fikirləri ilə seçilen filosof şair Bate xeyrəhlığı və bacarığı ilədə xalq arasında efsaneleşmiş bir şəxsiyyətdir. Təhsilini başa vurduqdan sonar Hakariye dönen Bate bölgənin qabaqcıl mədrəsesi olan Meydan mədrəsəsində dərs demiş bəzi qaynaqlar hətdə mədrəsəyə rəhbərlik etdiyini yazar.

Bate təhsil asbeqtində bununla işini bitmiş saymamış digər mədrəsələrlə əlaqəli bir şəkildə çalışmışdır və əlaqələrin gücləndirilməsi üçün tez-tez səfərlər edirdi.

Bele səfərlərin birində Mukusdan qayıdan Bate dağda çovguna düşərək vəfat edir. Aleksandır Japın yazdığını görə o vəfat edərkən Əlinde müəllimine yazdığı şeiri olub. Nə yaziq ki Batenin divani ilə birlikdə o şeirdə hələki gün üzüne çıxarılmayıb. Maleyi Batenin daha çox yayılan ağızdan ağıza gəzən, bu gündə dörd parça kürdəstanın dini mərasimlərində səsləndirilən Peğəmbərə yazdığını Mövlud mə-

hihəsidir. Əsərin çoxsaylı əlyazmaları mövcudur ki, bununda başlıca qaynağı əserin mədrəsə katiblərinin üzünü çıxaraq yayasıdır. Əsər ilk dəfə 1905 ci ildə misirdə çap edilmişdir.

Daha sonar 1907 ci ildə İsdanbulda Mela Huseyn Ertaşı adıyla nəşr edilib. Xatırladım ki Ertaşı Batenin mənsub olduğu aşırətin (nəslin, tayfanın) adıdır. Bundan sonar əsər dəfələrlə nəşr edilib. Əsərin əlyazması eləcədə Batenin lirik-fəlsəfi səciyyə daşıyan "Zembilfırəş" poemasının əlyazmaları Rusya Federasyasının Peterburq muzeyində saxlanılır. "Zembilfırəş" poeması Bate yaradıcılığının ən kamil numunəsi hesab edilir. Əsər şifahi Kürd ədəbiyyatından bəhrələnərək yazılmışdır. Şifahi ədəbiyyatda eyni adlı dasdan və bu dasdanın müxdəlif versiyaları mövcuddur. Əsər sadə, eməyi ilə yaşıyan bir gəncin bir xatuna olan sevgisindən bəhs edir. Əsərin Maraq doğuran cəhəti aşiqin dünyavi zövqləre deyil ilahi, ərfani sevgiye üstünlük vermesidir.

dilindən belə qədimdir".

Bu faktlar göstərir ki, bir sıra fars ədəbiyatşunaslarının Bavo Tahir Uyanını fars şairi adlandırı, maq cəhdə boş və mənasızdır. Ikinçi bir tərəfdən Bavo Tahir Uyanını belə bir misrası var. "Kürd yatdım ərəb oyandım" bu misranı şərh edənlərin çoxu ərəb istəslərin törət-diyi acı gerçəkliliklər səbəbindən şairin bir etrazi olaraq ortaya çıxdığını yazarlar. Ərəblərin istəsləri zamanı milli kimlikdən insanları uzaqlaşdırmaq cəhdə kimi qiymətləndirirlər. Fars ədəbiyatşunaslarına cavab olaraq Bavo Tahir Uyanının bu fikirləri hansı səbəbdən dediyi deyil onun özünü kürd adlandırması önəm kəsb edən amillərdən biridir.

Araşdırıcı:
Nofel Ədalət

Klassik kurd ədəbiyyatının önemli isimlərindən biri olan, kurd və fars dillərində yanan və ümumiyyətdə şərqi ədəbiyyatının inkişafında əhmiyyətli sənətkar hesab edilən Bavo Tahir Uyan 935 ci ildə İran Kürdəstanında anadan olub. Kürd ədəbiyyatında Bavo Tahir Uyan Fars ədəbiyyatında Həmədanlı Babba Tahir kimi tanınan bu böyük sənətkar şərqiñ ən böyük rubai ustalarından biri və ilki hesab edilir. Farsdilli ədəbiyyatın banilərindən hesab edilən Bavo Tahir kürdənin lori-qoranı ləhcəsində yazüb yaradıb. Təxəllüsü haqqında müxtəlif versiyalar olan Bavo Tahirin böyük kərəmat sahibi olduğu və xalq arasında sevildiyi haqqında müxdəlif rəvayətlər dolaşmaqdadır. Bavo Tahir 1010-cu ildə Həmədana vəfat edib. Bavo Tahir Uyanının təxəllüsü olan "Uyan" ilə bağlı müxtəlif fikirlər mövcuddur, haqqında dolaşan bəzi rəvayətlərde paltarsız gəzən bu dərvişin Ərəbcə "uryan" yəni libassız adlandırılmasından ilə nəticələndiyi qeyd olunur. Mənəcə eləcədə bir sira tədqiqatçıların fikir-ince bu doğru bir yanaşma ola

bilmez. Qaynaqlarda Bavo Tahir Uyanını bir fəzilət sahibi olduğu və selcuq sultani Tuğrul bəyin Həmədanə Gelişisi zamanı Bavo Tahir'dən xeyir dua aldıqı göstərilir. Sultanların əlini öpdüyü bir haqq aşiqini belə tanıtmaq doğru olmazdır. Bavo Tahir Haqqında ikinci bir problemlə məsələni isə fars ədəbiyatşunasları irəli surur. Fars ədəbiyatşunaslarına görə Bavo Tahir əsərlərini farsca yazıb. Ancaq Kürdənin lori-qoranı ləhcəsi ne muasir nədə qədim fars dili ilə eyni deyil və olada bilməzdi. Dündür bu və ya başqa formada hansısa yaxınlıq nəzərə çarpa bilər amma bu fars dili demək deyil. Əfsuslar olsun ki, millətci fars psixaligiysi bu məqamda özünü göstrir. Bu məqamda bir haşiyəyə çıxmış istəyirəm:

Avropalı kürdşunas Edmonsa kürd dili ilə bağlı apardığı araşdırımların sonu olaraq bu nəticəyə gelərək yazar: "Kürd dili fars dilinin bir qolu deyil ondan qədim və zəngindir". Eləcədə məhşur kürdşunas Puok Leçok kürd dili haqqında yazar: Kürd dili iran dilleri içərisində ən qədim və zəngin olanıdır. "Bu dil hətdə Avestanın

Biyaniyo!

Te çavê min
bi tariya berî berbangê
xapand! Te dilê min
bi xatirxwestina stêrên
bê veger sotand!

Ezîz
Xemcivîn

Di bin hêza raz û veşartakan de
tu wan dinixumîn!

Belê te ji bîr kir!
Siya dara
ko em herdəm li ber dirûniştin...
Te ji bîr kir!
koşk û seraya Yıldız
ko te ji bo min ava dikir,
û der bi der lê digerandim!

Biyaniyo!
tu dizanî,
ew meşen li ber peravên
ewan gol û kaniyan
li me çûne giil!?
Derûdor, tixûb,
pût û latêñ Keleha Hesen kêt
wa ew jî wek şahiya
me bin av dibin!

Wilo şemala di kildana hêviyên
min de vêketî
li ber bayê biyaniya te
dike ko rewan bide der...

Wilo sîtava li ser pencera
min û herî bilind
roj bi roj hetav dide ser!

Biyaniyo!
Baba Derwêşo
rûpelê mande û paşeroja
evîna me,
bi tûjaya pêñusan girê
xwe diqelêşî.

Ü rewan ji hevokên
hogiriyê tu dibir!
Hin li vir şerpeze bûn.
Hin li wir li bin lingan melisîn,
û hin di hêhana cudabûnê
de em wan dilorîn...

Pirsê ji mijâ li ser çemê xêbûr,
ji kaniya Banos,
û ji çavkaniya Kebrîtê bike...

Tu bînkekî bikişîne;
da awazên bîrîkirina
te bîkim pîşo
têkim devê vê birînê,
û duriyên te, ko li hiş
hatine pêçan pêk bikewînim!

Hem xweziyên dîl
ko li hinavan kurk û qerimok
in, mîna çîlkîn jiyanê
li germa dîl û kelkela
xwînê dilivin!

Biyaniyo!
sawîr û wêneya te
di semaya civîna
min ferzendê de
bûye pûtekî pîroz,
bûye Hurmîz xewnê,
bûye çiraya geş
li koçka Pîrê muxan,
li ber her hêti bi cî dibe!

Min dike mîra Çînê

Pireke mezin ji min re ava dike.

Tena tena li ser diçim û têm...

Biyaniyo!

Bazê li kohê bilind,

poşekê ewran

ji kû ji nû ve

milê xwe bi milê te bixînim...

Weke bilbilekê

serê sibehê ji te re bixwînim...

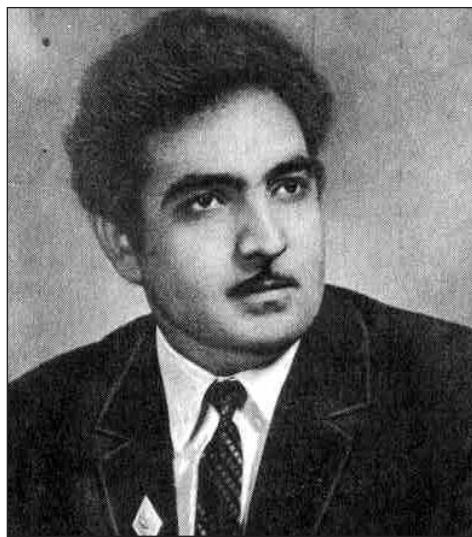
Rêka te da ser

kuç bi kuç,

gav bi gav pîvan in.

09.12.2003

KÜRD XALQININ ZƏFƏR TARİXİNDƏN

Səbahəddin Eloglu

Şair, publisist, tarixçi, filosof-xalq qəhrəmanı SULTAN bəy, HƏSƏN bəy ZƏRDABİ, ŞƏH-RİYAR adına mükafatların laurəati mərhum Səbahəddin Eloglu 40 ilə yaxın DÜNYA TARİXİNİ nəzəmə çəkib.

"Kürdlərin zəfər tarixindən" fəslindən bir parçanı oxuculara təqdim edirik. Bu fəsil 100 illik SƏLİB müharibəsinə darmadağın edib. İSLAM DÜNYASI-NIN ÇIÇƏKLƏNMƏSİΝƏ şərait yaradan Qədim Misir hökməti, məşhur KÜRD sərkərdəsi SƏLAHƏDDİN ƏYYUBİYƏ ithaf olunur.

...Xudaya, səndən bir umacağım var,
Sən məni nadanın əlindən qurtar.
Güç ver aşa bilim uca sədləri,
Açıq bağlı qalan həqiqətləri.

Əcəmi, yezidi kürdlər bir zaman,
Yayılıb tutmuşdur dünyani tamam.
Tarix xəlbirləmiş bu qədim xalqı,
Başqa xalq onun tək çətin qalardı.

Qədim tarixləri öyrənən zaman,
Söz verdim, söz açam bir gün bu xalqdan.
Bu xalqın şərəfli bir keçmiş var,
Bu şərəf tarixdə bu gün də yaşar.
Ən böyük idraklar haçan oyanmış,
Yerin dan ulduzu kürdləri sanmış.
Qədim buzlaşmadan əvvəlki dünya,
Çalışmış həyatda kürdü qoruya.
Uzaq keçmişləri saldıqça yada,
Asan tapacaqsan kürdü dünyada.
Kürdlərin soyunu axtarsan əgər,
Sənə dastan verər qədim ölkələr.
Dünya allahların kürdlər azaltmış,
Odur ki, dünyada Allah tək qalmış.
Bir zaman inkişaf o yerə çatmış,
Uçan xalçaları kürdlər yaratmış.
Bir vaxtı dunyani su alan zaman,
Nuh Nəbi salamat çıxmışdır ondan.
Elə ki günəşin istisi sönmüş,
Kürdün taleyi də o vaxtdan dönmüş.
Dağılmış dünyadan sonra nə olub,
Bir qədər danışmaq qəlbimə dolub.

Qədim illərdən bu günə qədər,
Kürdün mərdliyindən söz açmış bəşər.
Kürlərin tarixdə iki xidməti,
Bu xalqa gətirmiş böyük hörməti.
Biri ədalətdir, onlar yaratmış,
Zülmün zəncirini çox qırıb atmış.
O biri sərvətdir, sərvətlə inan,
Yaşayıb yaratmış dünyada insan.
Kürdün saxladığı saysız quzular,
Demişlər azalsa həyat pozular.

Qədim Amazonlar, qədim Şumerlər,
Göz açıb kürdləri atlı görübər.
Nilin sahilindən ta Çinə qədər,
Abadlıq işləri görmüşdür kürdlər.
Kürdlərin tikdiyi qədim qalalar,
Axtarsan dünyanın hər yerində var.
Kürdün şəhərləri torpağın altda,
Axtarsan taparsan çox dərin qatda.
Keçmişdən səs verən o sırlı daşlar,
Kürdün adı ilə səhbətə başlar.
Bir ac Anna - Bani kitabəsini
Öyrən kainatı, yer kürəsini.
Kürdlər varisidir Lullubeylərin,
Qolda güclülərin, adda yeylərin.
Mesapotomiyanı - qədim şəhəri,
Məgər yaratmamış Kürdün hünəri?
Lullular, Kutilər, o mərd tayfalar,
Məgər kurd deyildi, niyə danırlar?
Miladdan üç min il əvvəl də bəli,
Yazılmış tarixə kürdün hünəri.
O zalm, o qəddar Naramsis şahı,
Kürdün zərbəsindən çox çəkmiş ahi.
Yunanlar uşaqqı kürdlər yanında,
Kürdün də qanı var Yunan qanında.
Böyük sərkərdələr çoxalsın deyə,
Yunanlar meyl etmiş kürdü sevməyə.
İsgəndər min kürdü seçib aparmış,
Gözəllər kürdlərdən toxum tutarmış.
Yunan gözəlləri deyirlər bir vaxt,
Hərdən kürdlərlə olublar xoşbəxt.
Qədim abxazların kurd babaları,
Qafqazda çox qurmuş sərt qalaları.
Əcəmi, yezidi kürdlər bir zaman,
Yayılıb tutmuşdur dünyani tamam.
Tarix xəlbirləmiş bu qədim xalqı,
Başqa xalq onun tək çətin qalardı.

Gəl danma tarixinin həqiqətini,
Kim qurdu Şəddadi Kurd dövlətini?
Məhəmməd Ben Şəddad kürdü istəsən,
Qədim kitabları açıb görərsən.
Onlar düz iki yüz iyirmi üç il,
Hakimlik etdirilər, bu asan deyil!
Gəncəni yenidən saldılar onlar.
Tarixdə əbədi qaldılar onlar.
Qurdular Gəncədə mərkəziyyəti,
Ucaldı bu yurdun şanı -şöhrəti.
Onlar gətirdilər Qafqazı cana,
Vergi də qoyular ilk Gürcüstana.
Yüksəkdə tutdular şeiri - sənəti,
Yaydılardan dünyaya mədəniyyəti.
Dikbaşlıq eləmə, gəl dinlə bir az,
Bu yerdə naqqalıq əsla yaramaz.
O zaman yazdı Qətran Təbrizi,
"Gəncə elm yuvası, şeir dənizi".

Ağlla, idrakla yaşayır Gəncə,
Cənnət bağçasına bənzəyir Gəncə".
İstəsən biləsən kurd hünərini,
Bəs edər görməyə Xudafərini.
Şəddadilər tikdi verib varını,
Həm onu, həm Gəncə qapılarını.
Karvanlar bu yerə qızıl gətirmiş,
Gedəndə bu yerdən kitab götürmüştər.
Qızılla bəzənmiş qədim kitablar,
Qazılsa, Gəncədən çoxlu tapılar.
Gəncəni dağıdan o zəlzələdən
Axı, nə qaldı ki, danışım nədən?
Bu dərdi çəkdikcə ağrıdı ürək,
Tapmadı bir həmdəm eyləsin kömək.
Gəncənin şərəfi, şöhrəti o vaxt
Layiq görünürdü dünyaya paytaxt.
Yaxşı qarşılanar bu səhbət mənəcə,
Nizami kurd olub deyilər öncə.

Kürdlər tam alanda Qafqazı ələ,
Qafqazda erməni yoxidi hələ.
Qafqazın dağları kürdlərin olmuş,
Kürdlər bu yerlərdə çox qala qurmuş.
Ləzgilər soy kökün axtarsa əgər,
Görər ki, qohumdu qılınla xəncər.
Qafqazın tarixin öyrənə bilsən,
Mənim dediyimi təsdiq edərsən.
Çeçenlər kürdlərdən törənib bir vaxt,
Onlar da mərdliklə olublar xoşbəxt.
Bir qoca çəçəndən get soruş bunu,
Sənə deyəcəkdir kurd olduğunu.
Kürdün kimliyini bilmək istəsən,
Gərək Zəngəzuru gəlib görərsən.
Tarixçi görsəydi Bisütün dağın,
Burdan başlayardı tarix yazmağın.
Misir ehramından bəzi cizgilər,
Ağ oğlan qəsrində aydın görünər.
Daşı daşlarla yox, dəmirlə yonan,
Min hikmət yaratmış bu yerdə inan.
Zəfər bayrağını dağlara vuran,
Dağların üstündə qalalar quran.
Azadlıq yolunda çox qurban verən,
Bu xalq unudulur bilmirəm nədən?

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslami çox ağır dardan!
Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sindirmiş göy məscidləri.
Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.
Kəsərli qılınçı, sürətli oxu,
Kürdlər çox işlədib, tarixdə onu.
Ağır döyüşlərdən zəfər bayrağın,
Kürdlər qaldırıblar, məhv olsun xain.
Xainlik olmasa, inan ki, kürdlər.
Qayada bağ salıb məhsul götürər.
Şərqiş şahları kürdlər qoramus,
Kurd olan sarayda sakitlik olmuş.
Qorxusuz yaşamış bəzən ölkələr,
Ordu başçıları olanda kürdlər.
Qədim hindliləri Xəzərdən qovan,
Kurd xanı deyilmi, kürdəxanıdan?
Namərd orduları qafqazda əzən,
Məgər kurd deyilmi, danırsan nədən?
Qıçıq gözlüləri, Tuğyan çayında,
Kürdlər məğlub etmiş bahar ayında.

O vaxtdan kəsilmiş şərq hücumları,
At ilə, it ilə cum ha cumları.
Türklər öyünməsin çox cövlən edib,
Dar gündə köməyə kürdlərə gedib.
Kürdün qılınçı ilə dirçəlmış Tatar,
Danılsa bu fakta dəlil tapılar.
Qədim Əhrəmilər döyüsdən əvvəl,
Kürdlərlə güləşib xeyir görüblər.

Xəzər sahilində Mərdi - Məkanı?
Kürdlər salıbdılar. Bu məkan hanı?
Qılinc dünyasının qoç qəhrəmanı,
Bircə Koroğlundur, gəl onu tanı.

Kürdlər nə yaradıb qoyub dünyada,
Çətindir hamısın gətirmək yada.
Oxuyan olsayıda daş kitabları,
Günəş tək parlardı əqlin açarı.
Kürdün yapincısı qədim zamandan,
Qorumuş insani qardan - borandan.
Təsəvvür etdiyin ən qədim dünya,
Ən çox əylənmişdir kurd oyunuyla.
Kürdlərin getdiyi yallılar ki, var,
Böyük qayalarda əksi tapılar.
Qədim muğamları öyrənsən əgər,
Qəlbini maqnit tək hikmətə çəkər.
Bayati, heyratı, şux diringələr.
Dinləsən bu gün də xoşuna gələr.

Kürdlərdən söz açan pirani demiş,
Kürdün qazandığın dostları yemiş.
Kürdə adət deyil var yiğib qoymaq,
Kürdün yeməyidi bal ilə qaymaq.
Kürdün süfrəsində kabab yeyənlər,
Süfrədən duranda "əhsən" demişlər.
Kurd ilə dostluğunu bacarsan əgər,
Sənə quzu kəsər olənə qədər.
Kürdlə qonşu olsan, basma ayağın,
Dar gündə olacaq sənin dayağın.
Baxıb görkəminə gəl sanma fağır,
Kürdün mənliyi var, özündən ağır.
Kürdlərin tarixin nəzmə çəkəndə
Kürdlər qalmamışdı doğma vətəndə.
Kürdlər yadlar üçün ölümə getmiş,
Çox xalqı ölümdən Kurd xilas etmiş.
Bu xalqın tarixin tam yazsam əgər,
Ta tarix yazmaqdən xalqlar əl çəkər.
Çox sirri açmağa göstərsəm maraqlı,
Bil ki, söndürülər bu yanın çıraq.
Eloğlu, qoy qalsın bəzi səhbətlər,
Vaxt gələr, onlar da nəzmə çəkələr.
Vəfa, etibar, sədaqət hər nə var
Axtarsan hamısı kürddə tapılar.
Hər nədən söz açdım, mindən biridi,
Belə danışmaq da kurd hünəridi!

Öziz oxucu, hansı bir xalqın tarixini
ürəyimə yatacaq səviyyədə nəzmə
çəkmişəmsə, özümü mənən o xalqın
övladı saymışam. Mənim atam azərbaycanlı,
anam kurd qızıdır. Hər iki xalq mənim üçün əzizdir.

Atanı anadan ayırma, oğul,
Çəkicilə zindanın bırdır yarası.

Zəngəzur qəzeti

Tevlîheviya li Suriye, cîhan bi xwe xistîye pozisyonek tevlîhev de(!) Dewletê Yekbûyî yên Amerika (DYA) û dînyaya Rojava, bi taybetî jî Ingilistan, hest û helwêsta xwe beramberî kêşeya Suriyeyê gelek caran guherandin. Di destpêk de, DYA û Ingilistan bi awayek gelek vekirî li dij man a Esed li ser desthilatê rawestiyan, lê diyar e wan ev pozisyonâ xwe hêdî-hêdî guherandin.

Guman jê re nî ne, sedema di vê "helwêst guherandina" DYA û Ingilistanê de, behra opozisyonâ Suriyeyê gelek e. Gelek eşkere tê dîtin ku opozisyonâ - Hevpeymâniya Niştimanî ya Suriyeyê hêviyên cîhana demokratik nekarî derbasî pratikê bike, nekarî bibe navenda alternatif a li dij Esed.

Berevajî ewan insiyatifa leşkerî ya muhalif bi xwe ji dest xistin û wendakirin. Insiyatifa leşkerî ya opozisyonâ Suriyeyê roja iro ketiye dest grübîn radikal-islamî,

bi taybetî yên bi ser El - Qaida ya terorist ve, wekî rêxistina xwînrêj a Dewleta İslâmî ya Şam / Iraqê! Ji ber vê yekî bi xwe London û Washington bir-

yar girtin ku alîkariya leşkerî ji bo opozisyonâ "demokratik" bi xwe rawestînin, bi egera ku "naven-dîn pergâlîn lêşkerî" ji alî radikal - islamistan ve hatine bidest xistin!...

Tevlîheviya li Suriyeyê, bi awayek yekrast bandora xwe li Rojavayê Kurdistanê jî kiriye /

Ne Şam û Tehran! KURDISTAN!...

dike. Piştî ku rejîm li seranserê Suriyeyê, derveyî herêma Kurdistanê kete nav tengasiyê de, hêzên xwe yên leşkerî ji Rojavayê Kurdistanê vekşandin û ev dever di çarçoweya hevpeymâniye li gel Partiya Yekîtiya Demokrat (PYD) dewrteslimê wan kirin. Mixabin PYD bû wek parêzgerê berjewendiyê rejîmê li herêma Kurdistanê, ya ji vê xer-abtir jî diktatoriya xwe ya yekalî li Kurdistanê derbasî jiyanê kir û rê li ber xebata hêzên din ên Kurd girt. Dijminatiya hêzên Kurd kir û gelek çalakvanê partî / rêxistinê Kurd girtin. PYD bi hîle û derewan di dînyaya Kurd de diyarkir ku ji dervî wan pê ve kes xebatê nake (lê wan bi xwe rê li ber xebata aliyên din ên Kurd girtin). Gotin ku tu têkiliya wan li gel "Asayış" a Rojavayê Kurdistanê

tanê nî ne, tu eleqeya wan li gel - YPG nî ne, tu eleqeya wan li gel PKK nî ne (!) û gelek nerastiyan din! Ya rast ev bû û ev e: YPG ser bi PYD ye. "Asayış" ser bi PYD ye. PYD jî di perîfîriya PKK de tev digere. PYD û serkêşê wan PKK zêdetir berjewendiyen Suriye û Iranê di herêma Rojhilata Navîn de didin pêş û tu hewl û xebatek wan ji bo - yekîtiya demokratik a neteweyî ya Kurd nî ne. Propagandaya wan di vê asoyê de ye, lê kiryarêne wan berevajî!.. Diyar e bi nêzîkbûna girêdana civîna Geneve 2, ji nûne formulekirina siyaseta cîhana demokratik û famkirina siyaseta serkeftî ya Serokatiya Herêma Kurdistanê û desthilata jêhatî / demokratik a Herêma Kurdistanê, bi taybetî ya Serok Barzanî û Serokwezîr Nêçîrvan Barzanî,

siyaseta PYD / PKK kete ber bi xetimandinekê ve. PKK / PYD wekî gelek caran berê jî, bi awayek pragmatik gavan ber bi hevkarî û lihevhatinê bi PDK re dixwaze bavêje. Hêvîdar im ev pêngava "nû" ya PKK / PYD ne taktikî, lê stratejik be.

Guman jê re nî ne, di berjewendîya PKK / PYD, herweha dînyaya Kurd de ye jî ku PKK / PYD ji dil û stratejik di perîfîriya Kurd de cîn bigire. Nebe berjewendîparêz ên siyaseta Esed / Ruhanî, Şam / Tehranê li herêma Rojhilata Navîn. Li Tirkiyeyê jî Kemalisten wekî Nursel Aydogan, Aysel Tugluk, cepen marjinal wekî Kurku, Sirri Surreya nede pêş. Hevkariya Kurdistanê zêdetir bandorê li PYD / PKK bike!

**Stockholm, 14. 12. 2013
Cemal BATUN**

Em jî mafê dewletbûnê dixwazin

Berdevkê HPK Mehmet Güll: "Mafênu ku ji bo hemû neteweyan rewaye, em ew mafan dixwazin. Ew ji mafê dewletbûnê ye"

Hevpeyvîn: Seyîdxan Kurîj

Demek berê derûdora kevneşopîya DDKD ji bo damezirandina partîyek sîyasî xebat dikirin. Encama ew xebatê de di 19-20ê çîriya pşin 2013 an de li Dîyarbekîrê civînek nû pêk hat. Ew civînê de ji bo damezirandina partîyek Kurdistanê komîsyonek ji 11 kesen kû ji kevnoşopîyen sîyasî yên curbecur tê, hat hilbijartîn. Em bi berdevke komîsyonê "Hewldana Partîyek Kurdistanê" Mehmet Güll va li ser vê tevgerê axîfin.

Seyîdxan Kurîj: Demek berê hûnê ji bo raya gişî ragihandin kû hûn bi navê "Hewldana Partîyek Kurdistanê" dest bi xebata damezirandina partîyek sîyasî kirine. Ew xebat berê wek "DDKD yî partîyek damezirîn" belav bû. Gelo rastî ûsa ye?

Mehmet Güll: Ew hewldan bi bangewazîya 11 kesen kû ji kevneşopîya DDKD tê, destpêkir. Piştra di 27ê Nisanê 2013 an de li Dîyarbekîrê civînek fireh pêk hat. Di ew civînê de "Komîsyona Dîyalogê ya ji bo projeyeke sîyasî ya nû" pêk hat. Li ser xebata ew komîsyonê di 19-20ê çîriya pşin 2013 an de li Dîyarbekîrê civînek nû pêk hat. Ji kevnoşopînen cûda kadroyan kurd besdarê vê civînê bûn û li vir "Hewldana Partîyek Kurdistanê" destpêkir. Ji ber kû bi însiyatifa kadroyen DDKD ew xebat destpêkir, ew hewldan di raya gişî de ûsa hat belav kirin. Lê edî ew danasandin bi dawî hat. Ew xebat edî hewldanek damazirandina partîyek kurd û Kurdistanê ye.

Seyîdxan Kurîj: Li Kurdistanê Bakûr 4 partî û ewqas ji rexitin hene. Çima partîyek nû, ferqa we ji yên din ci ye?

Mehmet Güll: Belê gelek partî hene û partîyên din ji hebin. Lê dîsa ji hê bi mîlyonan gelê me rayen xwe didin partîyên tirk. Bi dehhezaran kurd hene kû dixwazin sîyaset bikin, lê di nav ew partîyan de nînin. Di ew rewê de ew pîrsa "çim apartîyek nû" bê vate ye. Ji ber ew rewê hevcetîya maddî û manewî û meşruîyetâ

partîyek kû bikaribe ew girseyê hembez bike û banga ew potansiyelî bike, heye. Hewldana ma didome, em hê di çarçeveya kurd û Kurdistanê bûn de bi hinek derûdoran va werin li cemhev. Hewldana me ji bo besdarbûn û bi hevra xebatê vekirî ye. Lê em vekirî dibêjin, ne di çarçeveya Tirkîyeyîbûnê de, hevcetîya rêxistinêk kû Kurdistanê esas digre heye. Em naxwazin bibin partîyek kesek ê, înek ê, otek ê an ji mezhebek ê. Em hewl didin kû partîyek kû xwe bi xwe idare dike, idareya xwê destê wê da ye û besdarbûna demokratik esas digre, damezirîn. Emê bibin partîyek netewî demokratik, kurd û Kurdistanê ya girseyî.

Seyîdxan Kurîj: Piştî civîna dawî ya Amedê hûnê xwe wek "Hewldana Partîyek Kurdistanê" bi nav kirin. Ji "Partîyek Kurdistanê" mabesta we ci yê? Navenda partî li ku be?

Mehmet Güll: Bi mabesta partîyek Kurdistanê armanca me şopandina kevneşopîya tevgera kurd ya sedsalan e. Kurd qasî sedsale di rêxistinê xwe yên netewî de bi rêxistin dîbin, angô rêxistinê xwe yên cuda ava dîkin. Em hebûna welatê Kurdistanê esas dîgrin û dixwazin li ser vê axê bi hemû netew û ol û komên sosyal yên curbecur va bi hevra wekhev, azad û bi aştîyane bijin. Em pirsgirêka esasî wek çareserînê pirsgirêka Kurdistanê dibîn. Em mîlyonê kurd kû ji dervayî Kurdistanê Bakûr, li Tirkîyê dijin, mafênu wan yên demokratik û azadîyên wan ji diparêzin. Em dixwazin li Tirkîyê bi hêzên demokratik va bi hevra têbikoşin. Gava zagon rê bidin, navenda partîyek Dîyarbekîr be.

Seyîdxan Kurîj: Hûn ya rewşa dawî çawa dibîn, mirov dîkarê vê pêvajoyê wek pêvajoyek aşitî binav bike?

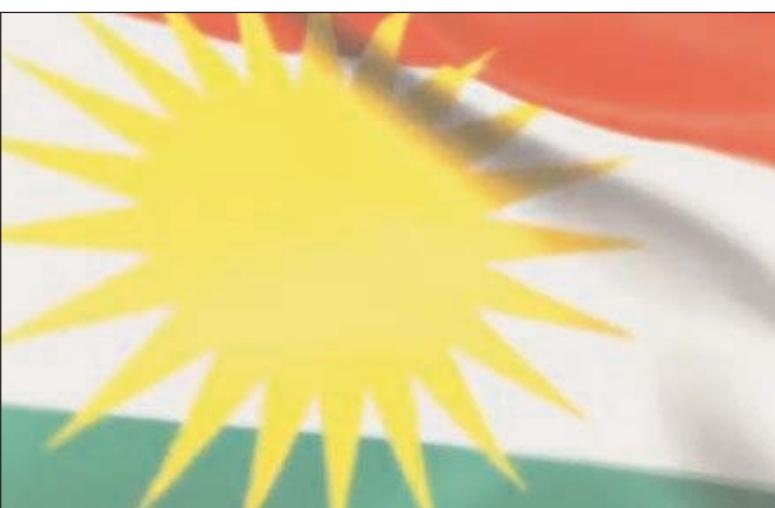
Mehmet Güll: Em piştgirîya hemû hewldanen bikin kû armanca wan bi rîya aşitî û sîyasî çareserînê pirsgirêka kurd û Kurdistanê be: Lê pratîk nîşana me da kû pêvajoya kû bi danûstandinê MITê û Abdullah Ocalan destpêkir, pêvajoyek aşitî û çareserînê.

Ji bo destpêkirina pêvajoya

aşitî divê sazîyek kû idareya hemû alîyên kurdan temsîl dike were ava kîrin, danûstandin eşkire werin domandin û hêzên navnetewî tev li pêvajoyê bibin.

Seyîdxan Kurîj: Komîteyê kû di komîcivîna 19 -20 Çîriya Pînê de Li Dîyarbekîrê hat hilbijartîn yê berê cudatir, ew komîte li gor kîjan pîvanan hat hilbijartîn?

Mehmet Güll: Belê raste, di komîteyâ nû de ji kadroyen kû ji kevneşopîn curbecur tê û xwedîyê ramanen cîhe ne, cîhigrin. Ew di çarçeveya bernamîyek sîyasî de, daxwazîn hevbes de hatine li cem hev. Ew

hê destpêk e, li gor me zarokek kû xwedîyê perspektîfek Kurdistanêye. Em dixwazin vê karê berfireh bikin. Ew komîte tenê ji bo hewldanê ye, ew pêvajoya dahatî de bibe komîteyek berfireh tir.

Seyîdxan Kurîj: Hûn pirsgirêka Kurdistanê çawa dinirxîn, wek çareserî ci pîşkeş dîkin?

Mehmet Güll: Bi navê Bakûrê Kurdistanê û Tirkîyê du welatên cûda hene. Metod, rê û hacetên çareserînê kirina Pirsgirêka kurd ya li Tirkîyê û pirsgirêka Bakûrê Kurdistanê ji hev cûda ne. Divê çareserîyê li ser esasî hebûna netewîya kurd û welatê Kurdistanê were dîtin. Divê kurd bikaribin li erdê xwe bi azad xwe idare bikin. Em hem wek Baûrê Kurdistanê federasyonê hem ji dewletek cuda wek mafê rewya yê kurdan qebûl dîkin. Em ji wana yekî şartnak, em ji daxwazîn fermîbûna kurdî, pşvebirina ïdareyên heremî heta otomomî

Mehmet Güll: Em hemû gotin û gavên kû zerar didin dîyalog, hevkarî û alîkariya navbera kurdan, red dîkin. Em li Bakûrê Kurdistanê duşmintîya navbera hêzên sîyasî yên kurd xelet dibîn. Em hebûna Dewleta Federal ya Kurdistanê wek destkevtîyek dîrokî dinirxîn. Hemû hewldanen kû zerar bidin hebûna wê em red dîkin. Destkevtînê Rojavayê Kurdistanê ji dive li ser esasîn yekîtya netewî wekin parastin û pşvabîn.

Deskevtîyên Rojava tenê dikarin bi pêkanîna yekîtya netewî wekin parastin. Demek berê li Mersînê alîgirê DBP bi pankartek heqaret kiribûn birêz Mesud Barzanî. Me ew kirin şermîzar kir. Em her tim dijî kiryarêne ûsa derkevin. Divê kurd ji dîroka xwe sûd werbigrin. Gava 1991 an de yekîtya kurd nebûya, iro Dewleta Federal ya Kurdistanê nedibû.

Seyîdxan Kurîj: Wekû tê zanîn

demek berê serkê Dewleta Federal ya Kurdistanê birêz Mesud Barzanî hat Tirkîyê. Li ser hatina birêz Barzanî gelek nirxandinê curbecur, gelek spekulasyon çebûn. Hûn ew gerê çawa dinirxîn?

Mehmet Güll: Me berê hatina birêz Barzanî daxuyanîyek belav kir û banga gelê xwe kir kû birêz Barzanî bi alayên Kurdistanê pşwazî bikin. Üsa ji bû, birêz Barzanî bi alayên Kurdistanê hat pşwazî kirin. Em ew hemî spekulasyonê kû serdana birêz Barzanî nehêni dinirxîn û cenabê Barzanî wek hevkarê Erdogan nîşan didin, red dîkin. Birêz Barzanî xwedîyê ezmûnek kûr e, ew di nav tu hewldanê de nabe kû zerar bide gelê kurd. Birêz Barzanî hem bi mesajên xwe hem ji bi hevûdîtinê xwe yên bi rêxistinê kurd yên sîyasî û sîvîle de vekirî berjewendîyên netewaya kurd yên hevbes anîn ziman. Ew dem ji bo kurdan pir hesas e.

Li Dînyayê û Rojhelatanavîn qart dîsa tevlihev dîbin, angô Rojhelatanavîn nûva tê dîzayn kirin. Her alî li gor berjewendîyên xwe tevdigere. Di wan şartan de Dewleta Federal ya Kurdistanê nikare pasîv bîmîne. Birêz Barzanî bi ew serîlêdana xwe dixwast derfetên nû lêbikole û rîsîkoyan kêm bike. Lewra Erdogan û hikumeta wî naxwazin pirsgirêka Kurdistan li ser esasîn wekhevî çareser bikin, ew dixwazin zeman qezenc bikin û dîsa şarten xwe bidin kurdan qebûl kirin. Lê kurd ji edî ne kurdan berê ne. Pêwendîyên birêz Barzanî û Erdogan pêwendîyên deletean in, diplomatîk in. Divê em ûsa binirxîn. Em hêvî dîkin gera birêz Barzanî ya Dîyarbekire ji bo çareserînê pirsgirêka Kurdistan li ser xeta Baûr bibe destpêkek erenî. Em helwesta birêz Barzanî ya Dîyarbekîrê erenî dinirxîn. Helwesta BDP ya destpêk de ne baş bû, lê bi hewldanen Osman Baydemîr û Leyla Zana ew helwest hat guherandin. Me û hin hêzên sîyasî yên kurdan birêz Barzanî li kolanen Dîyarbekîrê bi ala Kurdistan pşwazî kirin, ew biyarek dîrokî ye. Em piştî 37 salan vegera hunermendê h^rja Şivan Perwer ji pir baş dibîn. Em hêvî dîkin hemû kurd bikaribin wegerin welatê xwe.

www.rojekurd.com

PDK di nava xwe de guhertinan çedike

AVESTA KURD / Li gor agahiyê hatine bidestxistin, di van nêzîkan de, Partiya Demokrata Kurdistanê (PDK) di nav organên xwe yên serekî de hinek guhertinan dike û serkirdeyek PDK'ê jî

dibêje ku serkidayetiya Partiyê jî encamdana guhertinan pesend kiriye. Li gor wan zanyariyê ku ji çavkaniyeke agahdar hatine wergirtin, PDK dixwaze piştî pêkanîna hikûmeta nû, di hinek postê hizbî de guhertinan bike û bi taybetî jî berpirsên Liqêne serekî biguhere. Tê gotin ku dibe PDK hinek navênu bîne meydanê û prose jî berpirsên hinek offî û liqan li xwe digire, ku hinek ji wan çûne parlamento û hinek jî li ser daxwaza binkeyên jêre ye. Heman çavkaniye da zanîn ku guhertin di Dezgeha Navendî ya Ragehandinê, Rêxistina Pişeyî û Civakî ya PDK'ê, Dezgeha Hilbijartînê, Peywendiyen Derve, Peywendiyen Niştimanî û berpirsên liqêne serekî wek (2), (4), (1) û (3) tê kîrin. Ji aliye kî din ve rojnameya Basê navê herdu namzeten serekî bo serokê lîsta encûmena parêzgehan li Dihok û Hewlêr belav dike. Ji bo vê mebestê jî Serbest Sindorî, dibe serokê lîsta PDK'ê li encûmena parêzgehan Dihokê jî, ji bo Hewlêr jî PDK'ê heta niha Newzad Hadî wek serokê lîsta Partiyê ya encûmena parêzgehan Hewlêr hîştiye, lê eger di hikûmeta dahatû de postê wezîr werbigire, wê demê keseke û nav lîsteyê erkê parêzgariya Hewlêr werdigire. Di vê debarê de Endamê Encûmena Serkidayetî ya PDK'ê Elî Ewnî ji Basê re axîfî û got: "Di nav PDK'ê de guhertin têne kîrin û serkidayetiya Partiyê jî pesend kiriye. Guhertin dibe sedema nûbûna her partiyekê û tişta PDK dike karekî pêwîst û xwezayî ye, ya ne xwezayî ew e ku baweriya partiyekê bi guhertinê nebe." Elî Ewnî da zanîn ku ew guhertinê PDK dike dê hemû alî pêbendî bin û ew bi sîngeke berfireh pêşwaziyê li vê guhertinê dîkin. Basnews

Li Oxfordê dersên kurdî dest pê kîrin

Bi saya vê Keça Kurd Oxfordê dersên bi Kurdî dest pê kîrin Li zanîngeha Oxfordê ya li Îngîlîstanê dersên bi Kurdî dest pê kîrin. Dersên Kurdî bi serîlêdana mamoystaya zanîngehê Dr. Özlem Galip û mamosteyê Beşa Xabatê Ermenî Prof. Dr. Theo M. Van Lint dest pê kîrin. Piştî ku rîveberiya zanîngehê rî da dersa Kurdî Ozlem Galîba kul i zanîngeha Exeterê li ser romana Kurdî mastir kirî ders vekir. Daxwazên Ku Hatin Galîp Jî Şaş Kir Di demek kurt de ji bo dersa Kurdî gelek serîlêdan bûn lê kontenjan îsal bi 15 kesan ve hat sînor kîrin. Di serî de me got belkî serîlêdan kêm be ji ber vê rîveberiya zanîngehê polek biçû ji bom e vejetand lê niha ji ber ku serîlêdan zêde ye polek mezin hat peydakirin. Dr. Galîp dibêje tê bê ku li Oxfordê herkes li benda dersa Kurdî ye. Bi tenê ne xwendekaran mamoysteyen zanîngehê jî ji bo dersa Kurdî serîlêdan kîrin. Ji bo dersa Kurdî ya sala pêşîya me ji niha ve hin kesan serîlêdan. Kurd li Rojhilata Navîn cihêk gîring digrine. Ji berk u dewleta xwe tune naye lêkolîn kîrin û tu kes hînî zimanêwan nabe ew kîmasiyek e. Hawar.Net

Çanda Mitriban diçe UNESCO

AVESTA KURD - Derhêner, ji jiyana mirtiban ên ku li başûrê rojhilat wek "Dom", "Qereçî" û "Mirtib" têne binavkirin îlham girt û belge film amade kir. Derhênerê Mêrdînî Halîl Aygun, bi belge

fîlma "Dom"ê serî UNESCÖyê da. Derhêner, ji jiyana mirtiban ên ku li Başûrê Rojhilat wek "Dom", "Qereçî" û "Mirtib" têne binavkirin îlham girt û belge film amade kir. Li navçeya Nisêbîna Mêrdînî mirtib diçin dawetan û li wir rebabê lê didin, debara xwe wiha dikin. Armanca derhêner jî ew e ku mirtib û çanda wan berze nebe. Heke mirtib bikevin lîsteyâ mîrata çandê ya UNESCÖyê, dê UNESCO wan bigre bin parastina xwe û çanda wan wîndâ nabe. Aygun nûcîgihanê AAYê re daxuyand ku belgefîlma Domê heta niha gelek xelat wergirtine û niha jî bi vê belgefîlmê serî li UNESCÖyê daye. Aygun got: "Dom tune têne hesibandin. Armanca me ew e ku li Mêrdînê çanda Doman dewam bike." Aygun wiha dewam kir: "Berê koçer bûn. Niha herî zêde li Herêma Başûrê Rojhilatê dijîn. Di belge filmê de jî me jiyana wan a rengîn kîsand. Li Mêrdînê hemû komên ethnî li ber çavan in, lê Dom hatin jîbîrkirin. Hêviya me ew e ku ji bo Dom neyên jîbîrkirin, der barê çand û jiyana wan de xebat bîn kîrin. Amûra ku bi kar tînin li gelek welatên dînyayê tê bikaranîn, lê Doman ev bi çermê mar û masîye çêkirine û veguhestine amûreke xas û xwemal. Dom niha di dawetan de li vê amûrê didin û klâmén kurdî dibêjin û bi vî awayî debara xwe dikin. Ji bo ev çand bijî me serî li UNESCÖyê da." Aygun da zanîn ku li Mêrdînê gelek şaristanî û çand hene û bi hev re dijîn, lê Dom zêde nayêna nas kîrin. (AA)

Barzanî pêşwaziya Zana û Baydemîr kir

Hewlêr (Rûdaw) - Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî, pêşwaziya Parlamenta Serbixwe ya Amedê Leyla Zana û Şaredarê Amedê Osman Baydemîr kir. Parlamenta Serbixwe ya Amedê Leyla Zana û Şaredarê Amedê Osman Baydemîr, ku bo navbeyinkariya navbera partiyê Rojavayê Kurdistanê û PDK'ê ev çend roj in li Hewlêrê ne, iro (14.-12.2013) li Pîrmamê bi Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî re fermî ya Serokatiya Herêma Kurdistanê, di civînê de li ser pêvajoya aştiyê li Bakûrê Kurdistanê û Tirkîye her wiha hember wê hat axaftin. Hat gotin di beşek din a civînê de rewşa Rojavayê Kurdistanê û çawaniya çareserkirina arîşeyen wî beşê Kurdistanê hat gotubêjkirin. Ji aliye kî din, hat zanîn ku Hevserokê PYDê Salih Mislim bo civîna digel rayedarê partiyê Rojavayê û PDK'ê serdana Hewlêr bike. Herî dawî, Serokwezîr û Cîgirê Serokê PDK'ê Nêçîrvan Barzanî, gotibû: "Em wek hikûmet û PDK ji siyaseta PYDê ya li Rojavayê Kurdistanê nerazî ne, ji ber ku wê partiyê her tişt zeft kiriye û nahêle partiyê din ên Rojava karêñ xwe bikin."

Herêma Kurdistanê rojane 15 hezar bermîl petrol hinarde dike

Hewlêr (Rûdaw) - Herêma Kurdistanê rojane 15 hezar bermîl petrol dişîne Tirkîye û biryare di rojêne bê de ev rîjeya han zêde bibe.

Duh (13.12.2013) Tora Meyayî ya Rûdawê belav kir ku şandina petrola Herêma Kurdistanê di rîya Tirkîye re bo bazarên cîhanê digel wî welatî hatibû û imzekirin lê rîkeftin di medyayê de nehatibû eşkerekirin.

Barzanî di gotarekê de ku di konfransa petrol û gazê li Hewlêr pêşkêş, kiribû, amaje bi wê rîkeftina digel Tirkîye de kiribû û wiha gotibû: "Gotûbêjên me digel Tirkîye çêker bûn, û dîroka wan gotûnêjan bo Gulan 2012an û Adara 2013an vedigere". Berî niha jî çavkaniyeji Wezareta Rûdawê re ragihandibû, karêñ proseyâ şandina petrola Herêma Kurdistanê temam bûye, û niha petrol amade ye da ji bo bazarên cîhanê bê şandin.

Wî jêderî herwiha eşkere kiribû ku rojane 150 hezar bermîl petrol wek têst tê şandin û bir-hezar bermîl petrol bê şandin. Li gorî zanîyarene Rûdawê dê ji sedî 50 ji petrola Herêma Kurdistanê, bi nirxeke erzantir ji bazarên cîhanê ji aliye Tirkîye ve were kirîn û nîvî din jî bi nirxa roj a bazarên cîhanê bo welatêne din were firotin.

Wezîrê Enerjiya Tirkîye: Têsta boriya petrolê serkeftî bû

Tora Medyayî ya Rûdawê, wek yekemîn dezgehê ragihandinê eşkere kiribû ku hinartina petrola Herêma Kurdistanê di rîya boriya nû ya navbera Herêma Kurdistanê û Tirkîye di ware jeng û riziyanê de hatiye têstkirin.

Li gorî medyaya Tirkîye, Yildiz da zanîn, li gorî encamên têstê ti pirsgirê nehatiye dîtin.

awahî ew dawî li pêvajoya aştiyê tîne. Navborî her wiha berdewam kir û got, Ewl Qaide û grûpêne din yên weke wê radikal, edî rolekê di stratejiya rojhilata navîd de dilizin.

Bayîk, eşkere kir ku astenga herî mezin li pêşîya El Qaide, rojavayê Kurdistanê ye. Her wiha ragihandî ku wê siyaseta Tirkîye li herêmê lawa bibe û paşve biçe. Li aliye din Cemîl Bayîk got, ji ber ku Tirkîye mafê Kurdan yê bingehîn hîn jî qebûl nekiriye, dibe ku li wir careke din ji nû ve şer dest pê bîke.

2 kurdên Rojhilatê Kurdistanê li Şemzînanê mirin

Colemêrg (Rûdaw) - Li navçeya Şemzînanê ya Bakûrê Kurdistanê, 2 Kurdên Rojhilatê Kurdistanê di nava berfê de asêman û jiyana xwe ji destan.

Li devera Serberan a girêdayî mezraya Şikeftan a gundê Qatûne yê Şemzînanê ,hemwelatîyîn Rojhilatê Kurdistanê yê bi navê Pervez Dehkan û Ziyad Bergahî piştî 28 saetan ji bin berfê hatin derxistin. Li gor nûcîya DîHayê, cenazeyê her du kesan anîn morga Nexweşaneyê Dewletê ya Şemzînan. Hat ragihandin ku wê cenaze piştî karûbarêن yasayî di deriyê sînor ê Bajêrgeh de radestî malbatan bikin û wê li Rojhilatê Kurdistanê bêne veşartin.

"Em bi qaçaxî petrolê naşînin derve"

AVESTA KURD / tanê, Sûriyê û pêwen-Serokwezîrê Kurdistanê diyên di navbera Hewlêr

Nêçîrvan Barzanî di û Bexdayê de axîfî. Di hevpeyvîneke xwe de ji bo televîzyona El Erebiye, li ser gelek pirs-girîkn li herêma Kurdistanê red kîn û got

şandina petrolê mafekî destûrî ye û destûrê ew maf daye wan.

Şehristanî gotibû herêma Kurdistanê petrolê bi qaçaxî direvîne derve ne ku dişîne. Li ser şerê li Sûriyê û rewşa Kurdan li wê derê, serokwezîr Barzanî, hikûmeta Bexdayê li hember penaberên Sûriyê geleki xemsa e û guh nade wan. Barzanî her wiha diyar kir ku Bexda, hebûna penaberên Sûriyê, ji xwe re nake xem û weke pirsgirêkê nabîne. Nêçîrvan Barzanî wiha got: Li cem me 250 hezar

penaber hene, Bexdayê 10 milyon Dolar ji wan re terxan kiribû, lê belê ew wiha tevdigere weke ku qet tiştik nebûbe. Her wiha ew heta niha nizane ka ci bi wan peran hatiye, ji bo ku di xemeta wan penaberan were xerçkirin..

Li ser hebûna çekdarên ji herêma Kurdistanê li Sûriyê serokwezîr got, wan dest bi lêkolînekê kirine ji bo ku bîzanibin ka ci dibe sedem ji bo ku ew biçin li Sûriyê di nava grûpê İslâmî de şer bikin. Rûdaw

"Nexşeya Kurdistanê di nav dil û hişê Kurdan de ye"

AVESTA KURD / Nexşeya Kurdistanê ya ku her roj di bûltena rewşa hewayê ya Rûdaw TV de tê nîşandan, ev sê roj in bûye rojeva medya û hikûmeta Tirkîyê û beşek ji azerenî Iranê. Herî dawî Wezîrê Parastinê yê Tirkîyê İsmet Yilmaz, derheqê nexşeya Kurdistanê ya Rûdaw TV de got: "Em wê nexşê ciddî nagirin." Rêveberê Giştî yê Tora Medyayî ya Rûdawê Ako Mihemed jî derheqê vê yekê de

nîşîkî Barzanî ye, 'Başûrê Rojhîlat' Tirkîyê bi hêceta bûltena seqayê xistine nav Kurdistanê heta bajarên Agirî, Sîwas, Erzirom, Wan û Mêrsîn jî wek beşek ji Kurdistanê nîşan didin." û ev karê Rûdawê wek "rezalet" bi nav kirine.

Wezîrê Parastinê yê Tirkîyê İsmet Yilmaz jî iro (14.12.2013) di bersiva pirsên rojnamevanan li ser nexşeya Rûdaw TV wiha got: "Em vê yekê ciddî nagirin û bila ti kes jî

diyar kir ku mebesta Rûdawê birîndarkirina hestêni neteweyekî nîne û wiha got: "Nexşeya Kurdistanê ya Rûdawê di nav dil û hişen kurdan de ye."

Bûltena rewşa hewayê ya Rûdaw TV piştî 4 mehan nû bala medyaya Tirkîyê û azeriyenî Iranê dikşîne, ew jî ji ber nexşeya Kurdistanê ya ku li ser wê nûçeyen seqayê tê pêşkêşkirin. Li gorî tirk û azeriyenî nijadperest, hinek bajar û deveren ku li ser wê nexşê tê nîşandan ne Kurdistan e lê xaka tirk û azeriyan e.

Rojnameyên Milliyet, Hurriyet û Cumhuriyet ên Tirkîyê li ser nexşeya Rûdaw TV wiha nîşandine: "Televîzyona Rûdawê ya ku

ciddî negire. Jixwe ti kes bi wan gotinan bawer nake."

Ji aliye kî din, malpera azerî ya araznewsê ku ji aliye komên nijadperest ên azeriyenî Iranê ve tê birêvebirin, li ser nexşeya Rûdaw TV wiha dibêje: "Ev nexşê nîşan dide ku kurdan çav berdane xaka Azerbaycanê û ev jî metirsiyek mezin e. bi hêceta rewşa hewayê, bajarê Ormiye û hemû Azerbaycana Rojava xistine nav nexşeya Kurdistanê."

Derheqê vê mijarê de Rêveberê Giştî yê Tora Medyayî ya Rûdawê Ako Mihemed, diyar kir ku ev nexşeya ku di bûltena seqa ya Rûdaw TV de tê nîşandan, ji aliye pisporê dîrok û erdingariyê yên

ciddî negire. Jixwe ti kes bi wan gotinan bawer nake."

Kurdistanê ve hatiye kişandin.

Ako Mihemed anî ziman ku ew nexşê çendîn sal e ku tê belavkirin û nîşandan û wiha got: "Em vê nexşê bo nîşandana rewşa hewayê ya bajar û deveren girîng ên kurdî bikar tînîn."

Mihemed her wiha destnîşan kir, lê hinek navendêni siyasi ku wek navendêni şovenîsti tê nasîn, dijî nav û nexşeya Kurdistanê ne, di demekî de ku bi dehan û sedan sal e ev nav û nexşê li nav name û etlesên cîhanî de hatiye ziman.

Rêveberê Giştî yê Tora Medyayî ya Rûdawê, ragihand, ew nexşeya ku Rûdaw TV bikar tîne di nav dil û hişen hemû kurdan de hatiye bicîhkirin bêyi ku helgira bîyareke fermî yan hikûmetî be û wiha pêde cû: "Mebesta Rûdawê birîndarkirina hestêni neteweyekî nîne, ji ber ku Rûdaw bi awayekî profesyonel kar dike û profesyonelbûn jî sînorê netewî derbas dike. Lî rojnamevaniya profesyonel hebûna ti welat û neteweyekî jî îñkar nake."

Ako Mihemed di berdewamiya daxuyaniya xwe de da zanîn ku bi dehan sal bû navê Kurdistanê li Tirkîyê dibû sedema cezakirina mirovan û wiha got: "Lê birêz serokwezîrê Tirkîyê Recep Tayîb Erdogan beriya niha gotibû ku di dema osmaniyan de welatek bi navê Kurdistan hebûye û roja 16ê Mîjdarê jî li Amedê bi wêrekane navê Kurdistanê anî ser zimanê xwe."

Li gorî Mihemed, Rûdaw qet hewla çekirina dewletê nade çimkî erka Rûdawê tenê belavkirina nûce û agahiyan e.

Hevjîna Talebanî: Tenê jêderên fermî dikarin behsa rewşa Talebanî bikin

Hewlîr (Rûdaw) – Hevjîna Serokomarê Iraqê û Sekreterê Giştî yê YNKê Celal Talebanî, Hêro İbrahîm Ehmed ragi-

hand, tenê berpirsê fermî yê tenduristiya Talebanî, Dr. Necmedîn Kerîm û Sekreteriya wî dikarin li ser rewşa wî û "dema vegera wî bo Kurdistanê" daxuyanî bidin. Ofisa fermî ya hevjîna Talebanî, Hêro İbrahîm Ehmed, iro (14.12.2013) di daxuyaniyeke nivîskî de bo raya giştî ragihand, tenê Dr. Necmedîn Kerîm û Sekreteriya Talebanî dikarin li ser rewşa tenduristiya Talebanî û dema vegera wî bo Kurdistanê daxuyanî bidin. Li gorî daxuyaniyê, jîbilî van her du jêderan ti daxuyanî û agahî li ser rewşa Talebanî rast nînin. Ev daxuyaniya Hêro İbrahîm Ehmed ji berê hatiye dayîn ku ji piştî belavbûna hinek wêneyen Talebanî, hinek malper û rojnameyan behsa vegera Talebanî kiribûn. Piştî belavbûna wêneyan ku şeva 10ê Kanûna 2013an bi rîya televîzyona Kurdsatê re hatibûn belavkirin, malpera fermî ya YNKê jî ragihandibû, pişkîn Talebanî gotine rewşa wî gellekî baş bûye. Cîgirê Sekreterê Encumena Navendî ya YNKê Zubêr Osman jî ji malpera encumenê re gotibû, Talebanî dê sersalê vegere Kurdistanê û dê besdarî çaremîn kongreya YNKê bibe ku bîyar e roja 31ê Çileya sala 2014an were lidarxistin. Talebanî 17ê Kanûna par ji ber nexweşiyê rakirin nexweşxanê û paşê derbasî Almanya bû û heta niha jî li wir tê dermankirin.

Li Dihokê semînara Komara Kurdistanê li Mehabad hate saz kirin

Li bajarê Dihokê li semînarek de ku ji aliye navenda Dost hatibû rîkxistin, tîşk xistin li ser çawayiya dirustbûna Komara Kurdistanê li Mehabad û ew guhertinê ku li wan yazdeh

mehan de rû daye û her wiha sedemên ji navçûna Komara Kurdistanê hate nirxandin. Li bajarê Dihokê li semînarek de ku ji aliye navenda Dost hatibû rîkxistin, tîşk xistin li ser çawayiya dirustbûna Komara Kurdistanê li Mehabad û ew guhertinê ku li wan yazdeh mehan de rû daye û her wiha sedemên ji navçûna Komara Kurdistanê hate nirxandin. Di semînarek de ku nûnerê Leqa Yek ya Partiya Demokrata Kurdistanê jî amadebû, behsa awayê damezrandina Komara Kurdistanê li Mehabadê hate kirin, ku di heyama yazdeh mehîn xwe de hin gûhertinê mezin yên weke bi fermî kirina zimanê Kurdî û avakirina nexweşxanê û xwendîngîhê bi zimanê Kurdî û danîna Hikûmeta Komarê bi Serokatiya Hacî Babe Şêx tevî çardeh wezaretan hate kirin.

Wekî tê zanîn li roja 22-1-1946 li meydana Çarçîra li bajêrê Mehabadê yê Rojhîlata Kurdistanê û bi amadebûna bavê ruhî yê neteweya Kurd Barzaniyê Nemir dewleta Kurdî ji aliye Qazî Mihemed ve hate ragihandîn û piştî derbasbûna yazdeh mehan li ser temenê Komarê de, bi hevkariya welatîn bi hêz yên cîhanê Komara Kurdistanê li Mehabadê ji aliye dewleta Faris ya wê serdemê ve hate ji navbirin.

Semînara Jenosayda Kurd li zanîngeheke Amerîka

Semînarek di derbarê jenosaydkirina gelê Kurd li zanîngeha Pensilvanya ya Amerîka birêveçû Li zanîngeha Pensilvanya ya Amerîkayê, besdarvanen semînara jenosayda Kurd, hejmareke dokumentar û filmên balkêş ya di derbarê jenosayda Kurd hatin pîşandan û xwendekar û besdarvanen vê çalakiyê bi serkeftî qebulkirin.

Kurdistanê 70 milyon dollar ji bo penaberan xerç kiriye

Hikûmeta Herêma Kurdistanê ragihand, 70 milyon dollar ji budçeya taybetî ji bo 240 hezar penaberên Sûriye li Herêma Kurdistanê xerç kiriye.

Hikûmeta Herêma Kurdistanê ragihand, 70 milyon dollar ji budçeya taybetî ji bo 240 hezar penaberên Sûriye li Herêma Kurdistanê xerç kiriye.

Li beyannameyekî Hikûmeta Herêma Kurdistanê da ku Dîndar

Zêbarî Nûnerê Herêma Kurdistanê ú Cîgirê Serokê Fermangeha Peywendiyê Derveyê Hikûmeta Herêma Kurdistanê amade bû, li civîna Komîsyona Neteweyen Yekgirtî yê karubarê penaberan UNHCR li bajarê Cenev a Swîsre, ji bo lêkolîna li pêvajoya Sûriye bi taybetî rewşa penaberan li welatên cîran û Herêma Kurdistanê de Dîndar Zêbarî got: Daxwaz ji civaka navdewlefi dîkin hev-

wan penaberan gihîştiye 240 hezar û nêzîk % 97 ê wan li axa Iraqê nişteçîhin.

Her wiha Zêbarî got: Ji budçeya Herêma Kur-

distanê 70 milyon dollar ji bo penaberan hatiye xerç kiriye û çendîn wargeh ji bo wan hatîne vekirin.

Leyla Zana Kurdên rojava nêzîkî hev dike

AVESTA KURD - Siyasetvana Kurd ya navdar Leyla Zana, ev çend rojin li herêma Kurdis-tanê ye û bi her awahî hewl dide ku ligel Osman Baydemir partî û rôxistinê Kurdên rojavayê Kurdistanê li hev bîne. Leyla Zana, ku gelek xelatên nav-netewî yên aştiyê wer-girtine, yek ji wan xelata Saxarov ya aştiyê ye ji aliye Yekîtiya Ewropa, ji medyaya kurdî daxwaz kir ku pişt-giriya wan bikin ú hemû bi hev re hewl bidin ku ew nakokî ji nava Kurdên rojava rabin û bi yek hêzê û yek dengî di vê dema hesas de tev-bigerin. Piştî li wan hevdîtin ligel Encumena Niştimanî ya Kurd pêk anîn û lî daxwazên wan ji PYD guhdarî kîrin, çaverêtêkîrin ku iro ligel PYD rûnîn û lî daxwazên wan jî guhdarî bikin.

Hevserokê PYDê Salih Mislim iro tê Hewlîrê

Hewlîr (Rûdaw)- Hevserokê PYDê Salih Mislim dê iro bigîhe bajarê Hewlîrê û digel parlementera Serbixwe Leyla Zana û Şaredarê Amedê Osman Baydemîr ku di navbera partiyen Rojavayê Kurdistanê de navbeynkarîyê dikin, bîcive. Li gor çavkaniya zanyariyên Rûdawê, Salih Mislim ku berî 2

rojan li Belçikayê bû wê iro bigîhe Hewlîrê. Biryar e iro Leyla Zana û Osman Baydemîr digel şandeke PYDê bîcive û li daxwazên wan guhdar bike. Her li gor zanyariyên Rûdawê, Leyla Zana û Osman Baydemîr piştî ku roja çarşemê li bajarê Helwîrê bi nûnerên Encûmena Niştimanî ya Kurd (ENKS) re civiyan û li daxwaz wan guhdar kîrin, wê sibê bi nûnerên PYDê re jî bicivin û li xwestekîn wan jî guhdar bikin. Her li gor zanyariyên Rûdawê, navbeynkar Leyla Zana û Osman Baydemîr wê roja yekşemê ENKSê û PYDê li hev bicivîne. Piştî wê civînê, Zana û Baydemîr wê daxwazên her du alîyan di nava reşnîvîsa rêkeftinekê de binivîsne û dane ber Serokê Herêma Kurdistanê Mesûda Barzanî. ENKSê di civîna roja çarşemê de daxwazên xwe ji PYDê gihadine Zana û Baydemîr. ENKSê xwestîye ku ku PYDê hel-westa xwe li hemebr rejîma Beşar Esed zelal bike, girtiyen siyasî berde û rî li ber çalakiyen siyasî yên partîyan negire. Lê heta niha nedî-yare bê PYDê wê cî ji ENKSê bixwaze.

Kurdek bi guleyên hêzên rejîma Îranê hat kuştin

Hewlîr (Rûdaw)- Hemwelatiyekî Kurd xelkê bajarê Kamyaranê yê Rojhilatê Kurdistanê ku bi guleyên hêzên rejîma Îranê hatibû birîndarkirin, jiyana xwe ji dest da.

Li gor nûçeya malpera Kurdistan-media, hemwelatiyekî Kurd bi navê Sebah Emîn Mihemedî roja 8ê vê mehê de li bajarê Şabad ê ser bi parêzgeha Kir-

maşanê, dikeve ber destdirêjîya guleyên hêzên rejîma Îranê û di encam de bi giranî tê birîndarkirin.

Malperê li ser zarê şahidekê wê bûyerê belav kîriye ku "Hêzên rejîmê paisîti birîndarkirina Sebah, wî bi birîndarî bi cî dihîlin û ti hewlekê ji bo gihadine wî bo nexweşxanê nedan".

Li gor wî şahidî, "Sebah piştî hewldaneke zêde xwe gihande nexweşxanê, lê ji ber giraniya birînê jiyana xwe ji dest da".

Termê Sebah piştî ku 2 rojan li nexweşxaneyê ma, di roja 12ê vê mehê radestê malbatâ wî kirin.

Li gor amarêne wê malperê, di destpêka vê mehê de û heta niha 7 hemwelatiyên Kurd bi gulleyên hêzên rejîma Îranê hatine kuştin û birîndarkirin.

Li Sêrtê "Koma Xwendinê ya Celadet Alî Bedirxan" hate damezrandin

Li bajarê Sêrtê xwendevan û dildarê ziman û wêjeya Kurdî li bin banê Şaredariya Sêrtê "Koma Xwendinê ya Celadet Alî Bedirxan" damezrandin. Endamên Koma Xwendinê iro (13.12.2013) li Pirtûkxaneya Şaredariye ya Celadet Alî Bedirxan civîna xwe ya pêşî kîrin. Komîteya Koma Xwendinê şert û mercen endametiyê diyar kîrin; di derbarê xebatê xwe de jî agahiyê xwe parve kîrin. Li bajarê Sêrtê xwendevan û dildarê ziman û wêjeya Kurdî li bin banê Şaredariya Sêrtê "Koma Xwendinê ya Celadet Alî Bedirxan" damezrandin. Endamên Koma Xwendinê iro (13.12.2013) li Pirtûkxaneya Şaredariye ya Celadet Alî Bedirxan civîna xwe ya pêşî kîrin. Komîteya Koma Xwendinê şert û mercen endametiyê diyar kîrin; di derbarê xebatê xwe de jî agahiyê xwe parve kîrin. Koma xwendinê hinek xebatê xwe eşkere kîrin.

Endamên Koma Xwendinê wê cara ewil li ser romana Mehmed Uzun ya bi navê "Bîra Qederê" rawestin. Koma Xwendinê bi her awayî (ziman, teknik, şewaz, şaye-

xbabat) Şaredariya Sêrtê û dil-darê wêjeya Kurdî pîroz dikin!

Koma Xwendinê Wê Çi Bike?

Koma Xwendinê wê xeba-

ser, mijar, tema, berawirdki-rin, peyam, zîhniyet û hwd.) dê li romana "Mehmed Uzun" a bi navê "Bîra Qederê" hûr bibe. Li gel ciwanê Zanînge-ha Sêrtê û mamosteyan ji roj-nameya me "Siirtten Ote" yê jî 6 nîvîskarîn me, Hêja Rana, Nûrcan Sartik, Selâmî Esen, Omer Toprak, Beşîr Guçlu û Yılmaz Aksû de rîveberiya vê xebata pîroz de ne. Em jî wek malbatâ "Siirtten Öte" yê vê

ta xwe li ser pêşxistina xwendin, rexne, şîrove û veg-otinzaniya berhemên Kurdî yên wêjeyî bike. Wê endamên komê sê hefteyan carek li Pirtûkxaneya Şaredariya Sêrtê a Celadet Alî Bedirxan kom bibin û berhemeke Kurdî ya wêjeyî diyar bikin. Wê her endam berhema ku hatî diyarkirin di nava sê hefteyan de bixwîne. Dema komê civî-na xwe li dar xist wê

endamên komê nîşeyên ku di derbarê berhemê de girtine bidin der; raman, rexne û şîroveyên xwe bi devîkî an jî bi nîvîskî parve bikin û nîqaşê li serê bikin. Piştî raman, rexne û şîroveyan wê ji aliye Koma Xwendinê ve di derhe-qê berhemê de raporeke giştî were girtin.

Armanca Koma Xwendinê ya Celadet Alî Bedirxan Çi Ne?

· Li bajarê Sêrtê pêxistina agirê wêjeya Kurdî û ji asimîlasyonâ ku desthilatdar li ser Kurdan dimeşînin re bûyîna bersiveke têr û tejjî.

· Pêşxestin û teşwîqkirina xwendina berhemên Kurdî yên wêjeyî.

· Danasîn û lêhûrbûyîna vegotinzaniya berhemên Kurdî yên wêjeyî.

· Geşkirin û rîlêvekirina rexneya wêjeya Kurdî.

· Lidarxistina xebat û çalakiyen li ser wêjeya Kurdî (gotübêj, panel û hwd.).

Çavkanî: Siirttenote

bû û axaftina xwe wiha domand: "Roja ïnê dora saet 4ê serê sibehê bû, tendursi-tiya kurê min Ehmed gelek xirab bû. Min ew rakir û çûm cem hêzên zêrevanî ji bo em wî bibin nexweşxaneyê, lê ambulans tine bû, dema em li otombêleke din digeriyan, kurê min mir". Bavê Ehmed dibêje ku "berî ku Pizîşkên Sînornenas werin kampê û navenda tenduristiyê vebe, rewşa tenduristiyê li kampê baştir bû, ji ber ku pizîşkên pêşmergeyên zêrevanî pen-aber derman dikirin û derman ji wan re peyda dikirin".

Ev yekemîn haleta mirinê ku bi vî awayî li nava kampa Kewirgoskê diqewime.

Zarokekî Rojava li kampê jidayik bû û li wir jî mir

Hewlîr (Rûdaw)- Li kampa Kewirgoskê ya pen-aberên Rojavayê Kurdistanê ya li nêzik bajarê Hewlîrê, roja ïnê zarokekî 3 mehî jiyana xwe ji dest da. Zarokê bi navê Ehmed Xalid Hisênen berî 3 mehan li kampa Kewirgoskê jidayik bû û qedera wî ew bû ku li heman cihî li derbederî û penaberiyê jiyana xwe ji dest bide. Bavê wî zarokî Xalid Hisênen derbarê bûyerê de ji Rûdawê re ragi-hand "Ev 25 rojin Komîsyona Penaberan (UNHCR) şîrê zarokan belav nekîriye û dibêjin ew niha şîr belav nakin". Hisênen diyar kir ku

zarokê wan birçibû û ew neçar man li derveyî kampê şîr jê re bikirin. Lî got "Derket ew şîr bi kîrî zarokê me ne dihat û piştî ji neçarî me serelak da zarok ji ber ku tişet nebû em bidin wî". Di berdewamiya axaftina xwe de bavê zarok wiha dibêje: "Roja pêncsemê zarokê me nexweş ket û me ew rakir cem navenda Pizîşkên Sînornenas li nava kampê, li wir em şandin navenda tenduristiyê ya kampê". Hisênen herwiha got "Li navenda tenduristiyê sîrom ji kurê min re daleqandin û raçeta dermanan ji me re nîvîsandin û gotin ev derman

bibin, lê Pizîşkên Sînornenas jî derman nedane me û gotin ên ku raçet ji we re nîvîsandîye bila dermanan jî bide we". Xalid Hisênen bal kişand ku roja ïnê rewşa tenduristîya kurê wî gelek xirab

Gora kuştîyên serhildana Şêx Saîd hat dîtin

Gundê Xezikê dîtin. Yildiz diyar kir ku hestiyê 16 kesan ji aliye jînên gundê Xezika ve hatibûn komkirin û di gorekê de hatibûn veşartin.

Yildiz herwiha got "Kalikê me çîroka kuştina komkujiyê digot. Çawa li ku hatine kuştin vedigot. Wî wê demê bi destê xwe hestî komkiribûn. Dema 16 hemwelatî hatibûn kuştin cenazeyê wan ji aliye we-latiyan ve hatibûn perçekirin û heywanan goştê wan xwaribûn". Neviyê Mustafa Yildiz Mecit Yildiz anî ziman ku piştî wan çû lêkolîn kir gora komî dît û wiha got: "Tê gotin ku arşîva vê komkujiyê li Paloyê ye. Me bihîst ku arşîva vê komkujiyê li navçeya Madenê ya Xerpêtê ye. Ji bo em aqûbeta hestîyan fêr bibin me serî li hemû rîyên zagonî da. Di komkujiyê de Zulfu Demîr jî jiyana xwe ji dest dabû". Kubilay Demîr jî anî ziman ku hemwelatiyan şahidî bûyerê ji ber tırsan heta niha şahidî nekiribûn.

Demîr anî ziman ku ji bo ciwanê din ên li gund mane neyên kuştin bûyerê vene-gotin. Demîr bal kişand ku hîn tırsa hemwelatiyan berde-

Tîrkan, Sarcon ên girêdayî navçeyên Qereqoçan û Paluyê yên Xerpêtê 16 hemwelatî hatin komkirin û bi komî li gundê Xezikê hatin kuştin. Wî demê hemwelatiyê bi navê Mustafa Yildiz birîndar rizgar bû û di sala 1980an de jiyana xwe ji dest da. Beriya ku jiyana xwe ji dest bide agahî dabû neviyê xwe Mecit Yildiz.

Mecit Yildiz anî ziman ku li ser agahiyê kalikê xwe dest bi lêkolînê kirin û di lêkolînê de gora komî ya 16 kesan li

wam dike. Demîr destnîsan kir ku 16 kesen niha di gora komî de hatine veşartin ji bo wan "şehîdîn Kurdistanê" ye û wiha axîf: "Li gorî hin idfîyan tê gotin ku hestiyê 28 kesan heye. Dîsa kalikê bavê min Zulfu Demîr jî di wir de hatiye veşartin. Heta niha em gîhiştin navê 16 kesan".

Navê 16 kesen ku di vê gorê de hatine veşartin wiha ye: "Mehmet Yildiz, Suleyman Yildiz, Alî Yildiz, İbrahim Bulanik, Uzeyir Top, Zulfî Çiftçi, Mustafa Gunes, Ahmet Demîr, Devreş Ustundag, Zulfu Demîr, İsa Top, Mevlut Kaya, Hasan Kaya, Suleyman Duzgun, Haci Beroglu Mustafa Haci Bekîr, Huseyin Xalo, Yusuf Ozçelik".

Xizmîn wan 16 kesan ji bo gor bê kolandin û vekirin dê serî li Dozgeriya Komarê ya Dêrsimê bidin. Li gorî rapora Şaxa İHDê ya Çewlikê di sala 2011an de, "di sala 1928an de li gundê Buyukçagê yê Dara Hêne ya Çewlikê leşkeran 85 kes xistin malekê û xanî da ber agir".

Di raporê de hat diyarkirin ku ji 85 kesan 84 kes di xanî de şewitîn û bûn xweli.

HDP Projesi: Demokratik Türkiye mi, Özgür Kürdistan mı?

Sonra Sırrı Süreyya Önder'in, HDP'nin kuruluş amacının açıkladığı şu cümleyle anımsıyorum: "Kürtleri Kürt milliyetçiliğinden alıkoymak için HDP kuruldu."

Türkiye'nin Demokratikleşmesi mi, Kürdistan'ın Özgürleşmesi mi?

Türkiye'nin Demokratikleşmesi mi, Oturmuş, Beşikçi Hoca'nın "Devletlerarası Sömürge Kürdistan" adlı kitabını karıştırıyorum, telefonumun titremesiyle elim telefona uzanıyor ve Facebook'ta Silivri HDP İlçe teşkilatının sayfa önerisinin geldiğini fark ediyorum.

Parmaklarla araladığım kitabı açıyorum tekrar ve Sarı Hocamızın Şubat 1990'da yayınladığı kitabından şu tespite denk geliyorum:

Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun siyasal statüsü:

- Sömürge bile olmayan bir ülke.
- Sömürge bile olmayan bir ulus.
- Kimiksiz bir ülke, kimiksiz bir ulus

Kitabı kapatıp arkama yaslanıyorum, derin kederler içindeki tarihimi düşündürmeden edemiyorum. O anda hafızamda sn. Beşikçi'nin başka bir tespiti belirleriyorum: "Sömürgeci olan, sömürüyü siyasal bakımdan kolaylaştmak için sömürgeleştirdiği toplumda siyasal bir örgüt kurar. Bu örgüt (parti) kuşkusuz, tam anlamıyla ezen devletin ürünüdür."

Sonra Sırrı Süreyya Önder'in, HDP'nin kuruluş amacının açıkladığı şu cümleyi anımsıyorum: "Kürtleri Kürt milliyetçiliğinden alıkoymak için HDP kuruldu."

Ertuğrul Kürcü'nün bir canlı yayın programında: "Biz HDP olarak Barzani'ye mesafeliyiz" açıklaması da yerini buluyor bu resimde.

Silivri'ye geri dönüyorum, bazı Kürt çevrelerinin uzun yıllar rehberliğini yapmış olan Yalçın Küçük karşımıda.

Uzun yıllar önce ne demişti Yalçın ekselansları: "Kürtlerin gittikçe Barzani ileştiğini görebiliyorum, Barzani hareketi bağımsızlıkçı bir hareket, toprak kazanımına bağlı olan bir hareket. Ben Kürtleri Barzanileşmekten alıkoydum, yoksa onlar da toprak talebinde bulunurlardı."

Öncelikle sorgulamamız gereken şudur: Türk sosyalistlerinin, ulusalcılının Barzani hareketiyle alıp veremedikleri nedir? Türk ulusalcılının Barzani'den veya başka bir deyişle bağımsızlıkçı Kürt hareketinden neden bu kadar rahatsızlığını elbet anlıyoruz. Peki, Türk sosyalistlerine ne oluyor? Sosyalizm, insanların kendi kaderini tayin hakkını tanımıyor mu? Kendi kaderini tayin hakkı, devletleşme hakkını tanımak değil midir? O zaman bazı sosyalistlere ne oluyor? Neden iş, Kürdistan'ın bağımsızlığına gelince, Türk ulusalcılara aynılıyorlar? Yoksa Kemalist güdülerinden bir türlü aranıyorlar mı? Bunu da Kürtlere "halkların kardeşliği" diyerek mi yediriyorlar?

Bu noktada Freire'nin ezen-ezilen ilişkisini değerlendirdiği çalışmasındaki şu bölüm zihnimin penceresinden gireriyor içeri: En önemsedigim tespit, ezenlerin safından gelip ezilenle birlikte mücadele etmek isteyenlerin içinde bulunduğu çelişkili durumdur. Çünkü ezilenin tarafına geçen

ezen grubtan kişiler, çoğunlukla geldikleri ezen sınıfın psikolojisinden bütünüyle kopamadıkları için, kendilerini ezilenin rehberi gibi görmek isterler. Onlara özgürlleşme yolunda kayıtsız şartsız yardım etmek yerine, ezilenlerin kendi olgun akına ihtiyaç duyuklarına inanır ve adeta farklı bir şekilde kendisi için bir ayrıcalıklı üstün bir konum arar.

Kürt siyasi hareketinin hedefi kim olmalı?

Pazartesi günü, BDP'nin 2014 bütçesi

sorun. Türkiye'nin kendi yurttaşları Paris'in göbeğinde katlediliyor ve bunun açığa çıkılması için adım atmıyor. Bu ciddi bir sorun bu cinayet aydınlanmadığı sürece çözüm sürecinde ilerlemesi mümkün değil. Çünkü aynı zamanda süreci engellemek isteyenlerin yaptığı bir cinayet."

Gördüğü üzere, Tuncel, "Amerikançı" olduğu için Barzani'ye karşı; ama Paris katliamını ve daha nice Kürt katliamlarını yapmış olan TC devletine yakın – ya da en azından yakın olmak istiyor. "Bu cinayeti

yıllarca bombalar yağdırın, Amerika değildir. Türk devletidir. Şu anda Kürtlerin anadillerinde tek bir okulları bile olma masının sebebi, Amerika ya da Obama değildir. Türk devletidir. Ki insan hakları, ifade özgürlüğü, coğulculuk, hukukun üstünlüğü ve azınlık hakları gibi değerler konusunda batıdan öğreneceğimiz çok şey vardır. Kürt kimliğimizden kopmaksızın, yüzümüz hep batıya dönük olmalı ve batının demokratik değerlerini içselleştirmeye çalışmalıyız. Peki, Türkiye'den bu değerler konusunda ne öğrenebiliriz?

HDP'nin Kürt meselesinde öncü olma şansı nedir?

HDP'nin Türkiye devletini ve toplumunu Kürt meselesi konusunda dönüştürme gücü var mıdır? Türkiye'de sosyalist partilerin alındıkları oy oranı % 1 civarındadır. HDP, bu oranın geçen bütün oylarını Kürt seçmene borçlu olacaktır. Türkiye'nin çok büyük çoğunluğu ise, bilindiği üzere, AKP, CHP ve MHP'ye oy vermektedir ve bu partilerin Kürt meselesindeki ırkçı tutumu belli dir.

Kürtlerin haklarına kavuşması için Türklerin onayına ve kabulüne gerek duydular gibi bir yaklaşım ise Kürtleri Türklerle eşit görmeyen bir yaklaşımın tezahürüdür. Oysaki Kürtlerin doğuştan sahip olmaları gereken insan ve ulus haklarına kavuşması, hiçbir halkın onayına bağlı olmamalıdır. Sorunun özünü oluşturan da zaten Kütlere bu eşitsiz ilişkinin dayatılmasıdır.

Kürtlerin özgürleşmesi, ancak Kürtler arasındaki bir ullaşı ve birlikle sağlanır. Kürt hareketinin amacı da ne yazık ki 100 yıllık Kürt düşmanı önyargılarla beyinleri yakanmış olan Türk halkını ikna değil; bölgede AKP'ye ve diğer Türkçü partilere oy veren Kütlere kazanılması olmalıdır.

Uygur ve Tibet halkları Çin'i, Filistin'deki siyasi partiler İsrail'i, Katalan halkı İspanya'yı, Çeçenya halkı Rusya'yı, İskoçya halkı İngiltere'yi demokratikleştirme çalışmıyor. Daha doğrusu, bu halkların özgürlük hareketlerinin veya hükümetlerinin söylemi "bize hukmeden devletleri demokratikleştireceğiz" den ibaret değil. Ki bu saydıgım bütün halkların kendilerine ait özér yönetimleri var. Etnik kimlikleri, bağlı oldukları ülkeler tarafından tanınıyor. Hepsinin anadilde eğitim ve sınırlı da olsa öz yönetim gibi ulusal hakları mevcut. Yine de bütün uluslararası eştir gorülüp bağımsız olmak istiyorlar. "Ulusal devletler dönemi bitti" diye Kütlere aklı verenler, neden onlarca ulusun bağımsızlık mücadelesini görmüyor? Tüm bu sebeplerden ötürü, Kürtlere esas amacı, "Türkiye'nin demokratikleşmesi" değil, "Kürdistan'ın özgürleşmesi" olmalıdır. Dünyadaki tüm ulusal hareketlerin hedefi de budur. Hiçbir ulusal hareket, işgalcisini demokratikleştirme çalışmaz. Bu yüzden binlerce evladını ölüme ya da cezaevine göndermez.

Bu düşüncelerle, ellerim tekrar telefona uzanıyor ve Silivri HDP sayfasının önerisi teklifini iptal ediyorum

Mustafa ACAR

Kaynak: yuksekovahaber.com

ülkesi olan Moritanya yer aldı. Moritanya'da kölelik babadan oğula geçiyor ve bu geleneğ halen sürüyor. Araştırmaya göre Sayı olarak en fazla köle Hindistan'da bulunuyor. Bu ülkede halen 14 milyon kişinin köle statüsünde olduğu belirtiliyor.

Nüfusuna göre köle statüsündeki insanları karşılaştırın rapora göre Haiti ikinci, Pakistan ise üçüncü sıradır yer aldı.

Listinen 90'inci sırasında yer alan Türkiye'de ise 110 ila 130 bin arasında kişi köle durumunda. Dünyada ise 30 milyon insan köle koşullarında yaşıyor.

AMAÇ HÜKÜMETLERİ GİZLİ SUÇLAR KONUSUNDAYA UYARMAK

Australya merkezli Walk Free Foundation'ın modern köleçilik tanımı daha geniş olduğundan toplam 29 milyon 8 yüz bin kişi olarak yayılmıştı. Küresel rakam bundan önceki tahminlerin üzerinde.

Bundan önce Uluslararası Çalışma Örgütü köle statüsünde 21 milyon insanın yaşadığını açıkladı.

Raporun amacının "hükümetleri işlenen bu gizli suç konusunda uyarmak ve harekete geçmeye zorlamak" olduğunu belirtir. WFF başkanı Nick Grono, "Yetkililer söylediğimiz şeyler duymaktan hoşlanmıyoruz. Modern köleliği ortadan kaldırarak için hükümetlerle birlikte çalışmaya hazırız ancak böyle bir niyetleri var gibi görünmüyör" sözlerini sarf etti.(ANF)

Türkiye'de 130 bin köle var

Küresel Köleçilik Endeksi'ne göre Türkiye'de 110 ila 130 bin arasında kişi köle durumunda. Dünyada ise 30 milyon insan köle koşullarında yaşıyor.

Her yıl dünyada kölelik koşullarında çalışanları belgeleyen Avustralya merkezli Walk Free Foundation'ın (WFF) Global Slavery Index 2013 Raporu açıklandı. Küresel Köleçilik Endeksi'ne göre Türkiye'de 110 ila 130 bin arasında kişi köle durumunda. Dünyada ise 30 milyon insan köle koşullarında yaşıyor.

162 ülkeye araştırmaları içeren köleçilik endeksinin ilk sırasında bir Afrika

BDP tahliye bekliyor

BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş, "Sadece vekillerin değil tüm seçilmişlerin tahliyesini bekliyoruz" dedi.

CHP İzmir Milletvekili Mustafa Balbay'a tahliye yolunu açan Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeli kararı dün Resmi

talebini yineledi.

Tutuklu 5 vekil hakkında dünne kadar sadece Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi savcısı Urfa Milletvekili İbrahim Ayhan ile ilgili mütaalasını hazırlayıp tahliye edilmesini talep etmişti. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi ise mütaala hazırlanması için öncelikle Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeli kararının açıklaması gerektiğini belirtmişti. Kararın dün yayımlanması ardından başka bir gerekçesi kalmayan mahkemelerin başvuruya ilişkin kararını en geç Pazartesi gününe kadar açıklaması bekleniyor.

5 Nolu Ağır Ceza, tutuklu vekiller İbrahim Ayhan ve Gülser Yıldırım hakkında; 6 Nolu Ağır Ceza ise vekiller Faysal Sarıyıldız, Selma Irmak ve Kemal Aktaş ile ilgili başvuruya karara bağlayacak.

Demirtaş: Mahkemeler

Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeli kararının yayımlanmasına rağmen tutuklu vekiller ilgili tahliye talebine dün mesai bitimine kadar yanıt verilmemi.

Gazete'de yayımlandı. Diyarbakır Barosu avukatları gerekçeli kararı Diyarbakır 5. ve 6'inci Ağır Ceza Mahkemelerine sunarak vekillerin tahliye

Yüksekovalılar da tepki gösterdiler, gösteriler yaptılar. Bunlar olurken herhangi bir devlet yetkilisi çıkış böylesine olmadığını söylemedi, halkın rahatlatmadı. Kürdistan'da serhildanlar ve protestolar hep yapılmıştı. Devlet sanırım dünyada en fazla gaz bombarları kullanma rekorlarını kırdı. Kendi halkına demokratik gösteriler ve hak arama hakkını tanıma yerine onları dağıtmayı ve örgütlü yapılarını ezmeyi esas aldı. Binlerce insan tutuklandı, yaralandı ve ölümler yaşandı. Türk basını ve yönetim kademeleri her zaman olduğu gibi şiddet uygulayan ve yasaları dayatan yetkilileri ve valileri eleştirmemi. Hükümetin politikalarını sorgulamadı.

İnsanlar yaralandığında veya öldürülüklere genelde valiler göstericileri, halkın ve siyasi muhalifeti suçladılar, devlet güçlerini savundular. Halktan kopuk, ona yabancılaşmış, tamamen sömürgeci güçleri temsil eden valiler oldular. Karşımızda soğuk ve devletin halkın öldürme ve horgörme hakkı olduğuna inanmış valiler, yöneticiler çıktı. Bu, Kürtler

sözkonusu olduğunda Türk basını tarafından da normal görüldü ve suçları örtbas edildi.

Türkiye'de Kürtlerin öldürülmemeleri, kara propagandaya hedef olmaları ve tutuklamları, hukukun ayaklar altına alınması yöneticileri, basını rahatsız etmedi. Üstelik Fethullahçı ve hükümet yanında basın tarafından saldırı, şiddet ve karalama kampanyaları ortaklaşa yürütüldü. En son Yüksekovalılar kitleye karşı silah kullanıldı ve M.Reşit İşbilir ile Veysi İşbilir katledildi. Yaralanan Bemal Topcu da kurtarılamadı ve yaşamını yitirdi. Aylardır kırsal kesimde çatışmalar durmuştu ve kimse yaşamını yitirmemişti.

Süren görüşmeler ve ateşkesi bu açıdan birçok kesim olumlu buluyor ve ölümsüzlük halinin sürmesini istiyorlardı. Ancak dağlarda ölüm ve çatışma haberlerinin gelmediği bir ortamda şehirlerde kitlelere karşı silah kullanıyor ve üç değerli insan, genç yaşlarında yaşamlarından oluyorlardı.

Ölen Kürtler olduğu için hemen devlet görevlilerinin bildiğimiz savunma refleksleri harekete geçti. Sömürge valisi olan şahıs hemen silah kullananları masum gösterdi, polisin elinde işlerine gelen

görüntülerini medyaya servis etmeye başladılar. Medya da bunları sorgulamadan hemen

Güney Kurdistan ile Türkiye arasında döşenen yeni petrol boru hattı üzerinden petrol aktarımına başlandığı bildirildi.

Konuya ilişkin resmi bir açıklama henüz yapılmadı. Federal Kürdistan Bölgesi medyasına göre petrol akışı başladı. Yetkililerden bu bilgiyi doğrulayan ya da yalanlayan herhangi bir açıklama henüz gelmedi. Ancak Kurt Hükümeti Sözcüsü Sefin Dizayi, Cuma günü yaptığı açıklamalarda, "Öyle görünüyor ki birkaç hafta içerisinde, yani yılbaşında petrol göndermeye başlayacağız" demişti. Sefin Dizayi, petrol ihracatının başlamasının teknik nedenlere bağlı olduğunu söyledi.

Teknik çalışmalar sona erdikten sonra ihracatın başlayacağını belirten Dizayi, Kürdistan Bölgesi'nin yaklaşık

1,5 yıldır petrol ihracatı için hazırlıkları yaptığı, bunun için gerekli diplomatik çalışmaları titizlikle yürüttüğünü ifade etti. Bu arada Güney Kurdistan ile Türkiye arasındaki petrol anlaşmasını da resmen kabul eden Dizayi "Anlaşma imzalanmıştır ve her iki taraf açısından geçerlidir" dedi. Petrol Anlaşması Neçirvan Barzani'nın son Türkiye ziyaretinde gündeme gelmiş ve geniş tartışmalara yol açmıştır.

Türkiye'ye yönelik petrol ihracatının Tak Tak petrol sahasından, Türkiye sınırına kadar uzanarak burada Kerkük-Yumurtalık boru hattına bağlanan yeni

boru hattından sağlanması bekleniyor.

Yapımına 2012 yılında başlayan ve bunun için 400 milyon harcanan Hewler-Türkiye petrol boru hattı Kürdistan'ın ilk transit boru hattı olma özelliğini taşıyor.

İlk olarak günde 150 bin varil kapasiteyle çalışacağı belirtilen hattın daha sonra bir milyon varil kapasiteye çıkarılması bekleniyor. Hattın uzunluğu 250 kilometre. Bu hattı bölgede faaliyet gösteren uluslararası şirketler de kullanmayı

düşünüyor. Boru hat üzerinden Güney Kurdistan enerji kaynakları, Türkiye'ye ve uluslararası pazarlara doğrudan ihrac edilecek. (ANF)

Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeli kararının yayımlanmasına rağmen tutuklu vekiller ilgili tahliye talebine dün mesai

bitimine kadar yanıt verilmemi.

Gazete'de yayımlandı. Diyarbakır Barosu avukatları gerekçeli kararı Diyarbakır 5. ve 6'inci Ağır Ceza Mahkemelerine sunarak vekillerin tahliye

talesini yineledi.

Tutuklu 5 vekil hakkında

dünne kadar sadece Diyarbakır

5. Ağır Ceza Mahkemesi savcısı Urfa Milletvekili İbrahim

Ayhan ile ilgili mütaalasını ha-

zırlayıp tahliye edilmesini talep

etmişti. Diyarbakır 6. Ağır Ceza

Mahkemesi ise mütaala hazırla-

nması için öncelikle Anayasa

Mahkemesi'nin gerekçeli karar-

ının açıklaması üzerine sav-

cıların mütalaası hazırlığı yap-

tığıni belirten Elçi, ardından

mahkemelerden çıkışacak karar-

ı beklediklerini ifade etti. Görü-

şme sonrası DİHA'nın sorularını

yanıtlayan Demirtaş, savcıların

mütalaayı hazırlamasını ve ilgili

mahkemeye sunmasını bek-

lediklerini ifade etti. Mahke-

melerin daha seri davran-

malarını arzuladıklarını söyle-

yen Demirtaş, verilecek karar-

sadece vekiller ile ilgili değil tüm

siyasi tutsaklar içinde geçerli

olmasını arzuladıklarını vurgu-

ladi.

Bilici: Ayrımcılık yapılıyor

Diyarbakır 5. ve 6. Ağır Ceza

Mahkemeleri'nde bir haftadır

tahliyeeye ilişkin bekleniyi

cevap verilememesinin ciddi bir

insan hakkı ihlali olduğunu dile

getiren İHD Amed Şube Ba-

şkanı Raci Bilici, tutukluluğun

gerekçesinin "fikir" ve

"düşünce"den kaynaklandığını,

bunun bile ciddi bir ihlal nedeni

sayıldığı ifade etti. Mahke-

melerin şu ana kadar iki fark-

lı tablo çizerek ayrımcılığını

gözler önüne serdiğini dile

getiren Bilici, insan hakları

savunucuları olarak tahliyeeye

ilişkin talebin bir an önce haya-

ta geçmesini ve tutuklu tüm

siyasi tutsakların salıverilmesini te-

mmeni ettiğini kaydetti.

Kışanak cezaevinde göründü

BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş ve BDP Amed İl Eşbaşkanı tutuklu vekillerin son durumunu öğrenmek için dün Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi'yi ziyaret etti. Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeli kararının açıklaması üzerine savcılardan mütalaası hazırlığı yaptığı belirten Elçi, ardından mahkemelerden çıkışacak karar beklediklerini ifade etti. Görüşme sonrası DİHA'nın sorularını yanıtlayan Demirtaş, savcıların mütalaayı hazırlamasını ve ilgili mahkemeye sunmasını beklediklerini ifade etti. Mahkemelerin daha seri davranışlarını arzuladıklarını söyleyen Demirtaş, verilecek karar sadece vekiller ile ilgili değil tüm siyasi tutsaklar içinde geçerli olmasını arzuladıklarını vurguladı.

Bilici: Ayrımcılık yapılıyor

Diyarbakır 5. ve 6. Ağır Ceza Mahkemeleri'nde bir haftadır tahliyeeye ilişkin bekleniyi cevap verilememesinin ciddi bir insan hakkı ihlali olduğunu dile getiren İHD Amed Şube Başkanı Raci Bilici, tutukluluğun gerekçesinin "fikir" ve "düşünce"den kaynaklandığını, bunun bile ciddi bir ihlal nedeni sayıldığı ifade etti. Mahkemelerin şu ana kadar iki farklı tablo çizerek ayrımcılığını gözler önüne serdiğini dile getiren Bilici, insan hakları savunucuları olarak tahliyeeye ilişkin talebin bir an önce haya- ta geçmesini ve tutuklu tüm siyasi tutsakların salıverilmesini te- mmeni ettiğini kaydetti.

Kışanak cezaevinde göründü

BDP Eşbaşkanı Gültan Kışanak ise tahliye kararını bekleyen tutuklu vekilleri cezaevinde ziyaret etti. Kışanak, Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde milletvekilleri İbrahim Ayhan, Faysal Sarıyıldız ve Kemal Aktaş; D Tipi Cezaevi'nde ise Şırnak Milletvekili Selma Irmak ile görüştü.

AMED

Sivil halka karşı silah kullanarak 'süreç' korunamaz!

Erdoğan ve hükümetinin güvende olmasının da yegane yolu demokrasiyi geliştirmekten geçtiği açık. Demokrasi ve ailelik ilkesi işletilirse karanlık odaklar etkisizleşir. Halk ne kadar işin içine çekilirse anti demokratik güçler o kadar güç kaybeder. Hükümetin kendi geleceği ve güvende olması için olmazsa olmaz kabilinde demokratikleşmemeye ihtiyacı vardır. Yoksa komplolar, darbe girişimleri ve provokasyonların önü alınamaz. Seçimler ve oy almakla hersey çözülmüyor. Adnan Menderes ve Turgut Özal da seçimle gelmişlerdi. Ancak etkisizleştirildiler ve tasfiye edildiler. Bugün Türkiye o günden farklı denilebilir. Doğru, koşullar aynı değil ama Kurt sorunu gibi yüzüllük tarihi bir sorun hala çözülemedi. İstikrarsızlık ve çatışmalar için hala güclü bir zemin var. Ortadoğu kayníyor. ABD, İsrail ve Avrupa, İran gibi güçlerin bölgeye müdahalesi sürüyor.

Bu ortamda Kurt tarafının da dikkatli olması ve önlemlerini alması çok önemlidir. Silahlı güçlerin çatışmadığı bir dönemde çatışmalara ve provokasyonlara ortam sunacak tutumlardan sakınılmalıdır. Gültan Kışanak ise tahliye kararını bekleyen tutuklu vekilleri cezaevinde ziyaret etti. Kışanak, Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde milletvekilleri İbrahim Ayhan, Faysal Sarıyıldız ve Kemal Aktaş; D Tipi Cezaevi'nde ise Şırnak Milletvekili Selma Irmak ile görüştü.

YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

Güney Kurdistan'dan Türkiye'ye petrol ihracatı başladı!

Güney Kurdistan ile Türkiye arasında döşenen yeni petrol boru hattı üzerinden petrol aktarımına başlandığı bildirildi.

Konuya ilişkin resmi bir açıklama henüz yapılmadı. Federal Kürdistan Bölgesi medyasına göre petrol akışı başladı. Yetkililerden bu bilgiyi doğrulayan ya da yalanlayan herhangi bir açıklama henüz gelmedi. Ancak Kurt Hükümeti Sözcüsü Sefin Dizayi, Cuma günü yaptığı açıklamalarda, "Öyle görünüyor ki birkaç hafta içerisinde, yani yılbaşında petrol göndermeye başlayacağız" demişti. Sefin Dizayi, petrol ihracatının başlamasının teknik nedenlere bağlı olduğunu söyledi.

Teknik çalışmalar sona erdikten sonra ihracatın başlayacağını belirten Dizayi, Kürdistan Bölgesi'nin yaklaşık

Антисирийский проект

В США заговорили о создании курдского государства на территории Сирии

Одновременно с развитием вооруженного конфликта в Сирии происходит реализация еще одного геополитического сценария - создание «Великого Курдистана». Этот проект, который когда-то был мечтой небольшой группы фанатиков, постепенно воплощается в жизнь.

Первым успешным опытом, реализованным в 2005 г. при поддержке Вашингтона, можно назвать создание региональной курдской администрации в Ираке. (Заметим, что курды здесь были надежными союзниками США в войне против режима Саддама Хусейна, хотя ранее Запад закрывал глаза на репрессии против них, включая применение химического оружия.) Фактически это стал независимый от центральной власти регион, лидеры которого уповают на распад Ирака и провозглашение суверенитета. Успех иракского Курдистана дал основания курдам из других стран говорить как о необходимости собственной автономии, так и о создании в дальнейшем единого государства.

Для чего курдам необходимо отторгнуть часть Сирии, Турции и Ирана. В Сирии, по всей видимости, этот процесс уже начался. По крайней мере, если ранее северо-восток страны позиционировался просто как курдская зона, то в октябре-ноябре ее стали рассматривать не иначе как будущий аналог иракского Курдистана. В августе с.г. курды уже объявили о создании автономной зоны в Северной Сирии под названием Rojava. На курдском языке это означает «Запад», и курды рассматривают этот регион не иначе как западную часть Курдистана (раньше этот регион носил название al-Jazeera).

12 ноября было объявлено о создании переходного правительства, процессом формирования которого занимается Народный совет Западного Курдистана. Этому предшествовал визит курдской делегации в США, где на конференции «The Kurdish Role in the New Middle East», прошедшей в Вашингтоне, было объявлено о необходимости создания Курд-

ского национального государства на территории Сирии. Курды заявили о поддержке их со стороны политического истеблишмента США. Мотивы понятны: с помощью курдов можно будет построить новый плацдарм для распространения влияния. Тем более, что у США уже есть опыт создания «демократического» Косово. Стратегически появление нового марионеточного государства даст США ряд преимуществ. Курдистан окажется в самом центре региона, откуда будет удобно контролировать все направления - от Кавказа на севере до Персидского залива на юге.

В США в последние годы за

тема давно стала «главной болью». Партия мира и демократии, которая является умеренным политическим крылом известной Рабочей партии Курдистана, тесно сотрудничает с Белым домом по данному проекту. Гюльтен Кишанак, являющийся сопредседателем ПМД, неоднократно посещал Штаты и заявлял, что там очень хорошо понимают курдский вопрос. А Селахаттин Демирташ, еще один партийный лидер, открыто призывал США играть более важную роль в этом вопросе.

В октябре делегация сирийских курдов посетила Турцию, где встретилась с министром иностранных дел Турции Ахме-

создание курдской зоны в регионе активно выступают Институт Вашингтона, фонд Карнеги за международный мир и другие аналитические центры. В частности, Генри Барки из фонда Карнеги неоднократно указывал на необходимость США активно включиться в курдский вопрос. Показательно, что в одной из статей он акцентирует внимание на необходимости сохранить статус-кво в отношении политического истеблишмента Турции, так как эта страна имеет вторую по величине армию в НАТО. А после начала конфликта в Сирии Барки уже призывал Турцию к созданию Курдистана в Сирии и оказанию поддержки курдам для свержения президента Башара Асада.

Экспансионистская курдская политика не может не затрагивать и Турцию, где эта

том Давутоглу, а также посетили посольства США и Германии. Было четко заявлено о намерении создать автономию в Северной Сирии по типу курдской региональной администрации в Северном Ираке.

В самой Турции тоже ожидаются серьезные перемены. Во время поездки на юго-восток страны 17 ноября премьер-министр Турции Реджеп Эрдоган во время выступления впервые произнес слово «Курдистан». Многие отметили этот факт как серьезный сдвиг во внутренней политике по курдскому вопросу. Проект курдской автономии на юго-востоке страны, который долгое время лежал под сукном, похоже, получил движение.

Для Эрдогана это важный проект. В Турции примерно 18% граждан - курды. Это значительный политический потен-

циал, особенно накануне президентских выборов в 2014 г. Впрочем, турецкие националисты не одобрили такое высказывание своего премьера, обвинив его в потакании сепаратистским настроениям, из-за чего Эрдоган вынужден был оправдываться. Однако, как говорится, процесс пошел...

Кроме военно-стратегического значения проекта «Курдистан» очевидна и его связь с природными ресурсами.

Лидер Рабочей партии Турции Догу Перинчек, находящийся в тюремном заключении, в одной из своих публикаций отмечал, что сегодняшняя конфронтация на Ближнем Востоке напрямую связана с созданием «курдского коридора».

Если сказать коротко, то его geopolитическую суть можно выразить формулой: нефть + хлеб + выход к морю. Основные силы, которые стоят за этим проектом - США и Израиль. Для иракского же Курдистана Масуда Барзани создание такого коридора является жизненно важным приоритетом: без выхода к морю нынешняя автономия останется зажатой между шиитским Ираном и арабским Ираком.

Однако создание Курдистана возрождает не только старые противоречия, но и создает новые конфликты, связанные с этническими противоречиями, природными ресурсами и политическими интригами. Показательно, что Курдский национальный совет не поддержал инициативу Народного совета Западного Курдистана Ширзада Изиди. Ситуация с Rojava-al-Jazeera чревата эскалацией этноконфликтов. Кроме курдов там проживают и другие народности, в частности ассирийцы, которые первыми и поставили вопрос: а есть ли место для нас в этом проекте?

В ассирийской прессе также прошла информация о том, что город Камишили на северо-востоке Сирии был создан после того, как в 1915 г. курды и турки учинили резню местного, ассирийского, населения. В XX веке здесь был центр ассирийской культуры. При этом демографический баланс говорит не в пользу курдов: их там 40% населения. Но так как они имеют финансовую поддержку извне и вооруженное ополчение, а у остальных всего этого нет, то часто остаются в выиг-

рыше.

За сирийских курдов идет внутренняя политическая борьба между Масудом Барзани и Абдаллой Оджаланом.

Региональный фактор тоже играет здесь не последнюю роль: некоторые районы Сирии весьма привлекательны для обоих курдских лидеров по причине наличия природных ресурсов.

Возле поселка Рмелан неподалеку от Камишили на северо-востоке находятся залежи нефти. Поскольку террористическая организация Аль-Нусра тоже заинтересована в этом участке, то борьба обещает быть тяжелой.

Усилилась критика курдов и в отношении Ирана. Если ранее сторонники создания курдского государства высказывали сожаление, что иранские курды являются марксистами и не приняли идеи «арабской весны», то в последнее время заметна активность на иранском направлении с разных сторон.

Глава партии Свободной жизни Курдистана (территориально находится в Германии) Абдул Рахман Хаджиахмади заявил недавно европейским СМИ, что после избрания президентом Ирана Рухани репрессии только возросли. Эта структура, именующая себя партией, вела вооруженную подрывную деятельность против Исламской Республики Иран. И хотя в 2011 г. было достигнуто мирное соглашение, конфликт может вспыхнуть вновь. На курдских медиа-ресурсах критикуют руководство Ирана по длинному ряду вопросов: за ядерную программу, смягчение санкций и даже за угрозы в отношении Израиля.

Очевидно, что в этой игре есть и внешние игроки. О создании нового государства на Ближнем Востоке говорить еще не приходится, однако сигналы о начале реализации такого проекта уже вполне реальны. Как отметила недавно эксперт РИСИ Анна Глазова, «вне зависимости от возможных сценариев развития событий, можно констатировать, что курды постепенно превращаются в «третью силу», которая будет оказывать влияние не только на будущее устройство Сирии, но и на политическую ситуацию на всем Ближнем Востоке».

Леонид Сафин
Источник: stolietie.ru.

«Золотая лихорадка» в Курдистане: золотые туфли, золотые кинжалы и золотые автоматы Калашникова

18 500). Законы исламского шариата не позволяют мужчинам носить золото, но ювелиры говорят, что это не помешало мужчинам создать свою собственную тенденцию.

«Некоторые из господ приносят свои пистолеты, кинжалы или автомат Калашникова, и просят позолотить их», говорит Акрам. Стоимость такой работы от \$ 1000 до \$ 4000 долларов. Большая часть спроса на такие работы касается кинжалов. Ювелиры уверяют, что, вместо того, чтобы помочь бизнесу, падение цен на золото и растущий спрос приносят убытки. Они жалуются, что в настоящее время существует так много золотых магазинов, что предприятия зачастую не в

состоянии конкурировать, а некоторые обанкротились. Бакир Азиз, директор офиса контроля качества ювелирных изделий, сообщил «Rudaw», что за последние 10 месяцев 110 ювелиров получили лицензии: 60 в Эрбите, 28 в Сулеймании, и 22 в Дохуке.

Экономист Вишияр Маруф говорит, что вложение капитала в золото означает, что деньги, которые могли бы быть инвестированы в получение дохода и создание рабочих мест, замораживаются. Он утверждает, что «золотая» тенденция указывает на отсутствие доверия населения к местной экономике, и означает, что капитал Курдистана перетекает на рынки стран, где было куплено золото.

«Если цена на золото продолжит падать, мы много потеряем», предупреждает он. kurdistan.ru

Представительство ювелирной компании «Голдсмит» в Эрбите сообщает о растущем спросе на ювелирные изделия со стороны местных женщин, которые интересуются даже золотой обувью. Не отстают и клиенты-мужчины, которые хотят покрыть золотом кинжалы, пистолеты или даже автоматы Калашникова. Об

этом пишет «Ruadw». В Курдистане растет экономическое благополучие, порождая изобилие золотых рынков. Как показывает статистика, за последние 10 месяцев в Курдистан было импортировано около 96 тонн золота: более 58 тонн в Сулейманию, почти 39 тонн в Эрбиль и около 1,7 тонн в Дохук. Часть импорта также идет на иракские рынки за пределами Курдистана. Общая стоимость ввезенного за 10-месячный период золота равняется \$ 10 млрд. Между тем, экономисты предупреждают, что золото является и основным источником оттока капитала из Курдистана. Недавнее падение цен на золото способствовало росту спроса на золотую женскую обувь (пара стоит около \$

Женские отряды в Курдской армии освобождения

Курды – самая крупная нация, не имеющая своего государства. Живущие в нескольких странах, они уже почти полтора века воюют за создание независимого Курди-

части сирийского Курдистана (север и северо-восток страны), в том числе крупные северо-восточные месторождения нефти. Выступая как против президента страны Башара

правительства (и от исламистов). Фактически сегодня эта территория – независимое государство. В июле 2013 года эту территорию покинула сирийская армия.

Партия PYD скопировала систему раннего СССР – Советы как основу правления. Только там они называются «Народные дома». К примеру, в Эль-Камышлы, нынешней столице Западного Курдистана, таких «Народных домов» 15, т.е. приблизительно один совет на 6000 человек. «Народные дома», в свою очередь, избрали Народный Совет Западного Курдистана. Также были созданы вооруженные курдские Отряды народной самообороны – фактически народная милиция.

Интересно, что зарплату бюджетникам Западного Курдистана продолжает выплачивать Дамаск, а также он финансирует медицину и образование. Это плата Асада за важную услугу курдов – они взяли под контроль сирийско-турецкую

столицу. Активные карательные операции турецкой и иракской армий выбили значительную часть курдских бойцов. Их место заняли женщины – сейчас они составляют 30-40% курдских партизан.

В мире насчитывается 30-35 млн. курдов. Самая значительная их часть проживает в Турции – до 15 млн., ещё 7-8 млн. – в Иране. Власти этих государств избегают переписи населения, чтобы избежать усиления этнической обособленности (поэтому численность курдов в этих странах – оценочная). В Сирии их насчитывается около 2 млн., причем 800 тысяч из них не имеют гражданства и обречены на нелегальное существование (это в основном беженцы от карательных операций турецких войск). В Ираке региональное правительство Курдистана приводит официальные цифры в 5,3 млн. человек. Небольшие общины курдов есть в Армении, Грузии, Израиле и Иордании. Большая община курдов в Европе. Данные Совета Европы таковы: 800 тысяч в Германии (по большей части это выходцы из Сирии и Турции), 100 тысяч в Швеции (из Ирана и Ирака), 90 тысяч в Англии (из Ирака) и 120 тысяч во Франции (преимущественно из Турции).

Активная фаза войны курдов за создание своего государства идет с 1960-х – в основном в Турции, когда политическое крыло движения заняла Курдская рабочая партия. Эта партия кроме национализма провозглашает борьбу за социализм, причем этакого сталинистского плана. Фактически это самая крупная сталинистская партия в мире (до 300 тысяч человек). От ее рук погибли до 50 тысяч турок, самих курдов за время тридцатилетних боёв погибло более 150 тысяч (включая мирное население).

Сегодня серьёзное идеологическое оформление произошло и среди сирийских курдов. Курдская оппозиция сейчас возглавляется «Демократическим союзом» (PYD), левой партией, образованной как ответвление турецкой Рабочей партии Курдистана в 2003 году. Это тоже сталинистская партия. Осенью текущего года PYD контролировали большую

Асада, так и против оппозиции, курды стали третьей стороной в сирийском конфликте.

Сами курды называют этот регион Западным Курдистаном. Эти богатые нефтью земли. Этот факт являлся одним из главных мотивов притеснений курдов со стороны Дамаска. Еще до прихода к власти партии БААС в 1962

году, во время переписи населения в провинции Аль-Джазира (той самой богатой нефтью северо-восточной части Сирии. Нынешнее название – Хасеке) около 20% курдов было лишено гражданства. Сирийскими властями проводилась активная политика арабизации. Однако в ходе гражданской войны в Сирии курды не стали на сторону исламистов. Причиной тому была поддержка сирийской оппозиции Турцией – заклятым врагом курдского национального движения. Асад оценил верность курдов и пошел им навстречу – он выполнил часть прежних требований курдов, среди которых главное – предоставление им автономии. Так же были выпущены из тюрьмы 48 активистов PYD, а сотням тысяч курдов возвращено сирийское гражданство.

7 октября 2011 года был убит видный курдский политический деятель PYD Машал Таммо.. Курдские политические силы обвинили в этом Дамаск. Официальные сирийские СМИ возложили вину на оппозицию «Рабочая партия Курдистана» обвинила в убийстве Турцию. В общем, ясности о заказчиках убийства Таммо нет и сегодня. Но его смерть послужила хорошим поводом для обоснования сирийского Курдистана от центрального

щин и 40% мужчин. Остальные 20% набираются без оглядки на пол. В отряды народной самообороны (милицию) женщины принимаются наравне с мужчинами. Но с точки зрения

мент были избраны 34 женщины. Правящая Демократическая партия Курдистана (ДПК), возглавляемая президентом автономного региона Масудом Барзани, получила почти 38%.

западного человека были и репрессии: около 10% курдов были изгнаны из сирийского Курдистана в Ирак (многие уехали и в Европу), так они являлись приверженцами местной либеральной партии (близкой к Курдскому национальному совету). В вину им ставился не только либерализм, но и ориентация их лиде-

К 2020 году, как пообещал Барзани, квота для женщин в парламенте составит уже 40% (это 44 места).

Эти примеры хороши тем, что разбивают миф, будто исламские страны органически не способны ни к светскому, ни к демократии (правда, мусульмане среди курдов составляют только 75%, остальные – христиане, алавиты, зороастрийцы и т.д.). Несмотря на левизму, курдские власти в Ираке и Сирии не устраивают гонения на верующих.

Курдские женщины получили равноправие и в армии. В Сирии и Ираке их в составе вооруженных сил (народной милиции) около 20%, а в партизанских отрядах в турецком Курдистане – до 30%. Последний факт объясняется тем, что за долгие годы борьбы с турецким правительством значительная часть мужчин-боевиков была убита, и их место пришлось занять женщинам. Кроме того, в турецком Курдистане где нет не только социализма, как у их собратьев в Ираке и Сирии, но и зачатков демократии, поступление в партизанский отряд автоматически уравнивает женщину в правах с мужчиной.

Симптоматично, что в числе главных праздников в турецком Курдистане (наряду, к примеру, с 1 мая) – День Зилан. Зилан (Зейнаб Кинаджи) прославилась среди курдов тем, что сама смогла организовать теракт, переодевшись беременной и получив доступ к месту расположения участников турецкой военной церемонии. В результате смертница смогла помимо себя уничтожить 8 турецких военных и ранить еще 29 человек. «Самоотверженность простой рабочей смертницы является для курдов примером высшей национальной доблести. Зилан стала символом свободы для курдского народа и курдских женщин», – гласит обоснование праздника.

Английский фотограф Анастасия Тейлор сняла жизнь женщин в курдских вооруженных отрядах, расположенных в Турции, а фотограф Колин Делфос – в Иране и Ираке:

границу (ранее контролируемую только турецкими пограничниками), чем отрезали исламистских оппозиционеров от поступающих из Турции материальной поддержки и боевиков. С введением социализма в Западном Курдистане

ров на США.

Относительно светский (а для мусульманского мира – сверхсветский) режим был введен и в Иракском Курдистане, тоже фактически получившем независимость от центрального правительства (в данном

тут происходят важные и показательные процессы для всего Ближнего и Среднего Востока. PYD хорошо показала, как можно проводить светскую политику и модернизацию в исламском мире.

Так, курдские сталинисты организуют молодежные центры, женские организации, профсоюзы, школы. Особо интересна и важна для Ближнего Востока политика по эмансипации женщин. Все органы власти (включая Советы – «Народные Дома») набирают в свой состав 40% жен-

щин и 40% мужчин. Остальные 20% набираются без оглядки на пол. В отряды народной самообороны (милицию) женщины принимаются наравне с мужчинами. Но с точки зрения

ДИПЛОМАТ

№ 44 (243) 16-22 декабря 2013 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

РПК и КСК поддерживают инициативу по примирению сирийских курдов

КСК, "Союз сообществ Курдистана", зонтична организација всех групп "Рабочей партии

Курдистана" Барзани, выступила против одностороннего временного правительства, учреж-

Курдистана" (РПК), поддержал последнюю попытку Эрбия примирить два конкурирующих курдских совета Сирии. "Мы даем полную поддержку встрече, которая запланирована в Эрбile," говорится в заявлении КСК, которое цитирует "Rudaw". Посредничеством между "Курдским национальным Советом" (KNC) и "Партией Демократического Союза" (PYD), которая по праву считается сирийским крылом РПК, в настоящее время заняты два старших курдских политика из Турции: депутат от Диарбакыра, Лейла Зана, и мэр Диарбакыра, Осман Байдемир.

Оба в настоящее время находятся в Эрбile для дальнейших дискуссий в предстоящей встрече лидера PYD, Салиха Муслима, и президента Курдистана, Масуда Барзани, который предупредил, что это будет его последним усилием примириить два совета.

KNC, курдская сирийская оппозиция, которая опирается на "Демократическую партию

денного PYD в прошлом месяце в курдских районах Сирии (курдское название которой - Рожава). "Встреча с г-ном Масудом Барзани создаст очень важные результаты для революции Рожава. Революция получит больше силы", говорится в заявлении КСК.

По данным источников "Rudaw", Барзани заявил, что это будет его последним усилием по сведению KNC и PYD. Он предупредил, что если это не удастся, KNC разорвает все связи с PYD, а "Курдский Верховный Комитет" (KSC), единый фронт всех сирийских курдских партий, будет распущен. KSC был создан в июне 2012 года, при посредничестве Барзани, в Эрбile. Его целью было объединение сирийских курдских партий для совместного и мирного управления курдскими районами Сирии, но план потерпел неудачу из-за односторонних действий PYD. Отношения PYD и Эрбilia испортились в конце октября, когда Региональное

правительство Курдистана (КРГ) отказалось во въезде лидеру PYD, после того как он побывал в Rojava, чтобы присутствовать на похоронах убитого "Аль-Каидой" сына, и резко высказался в адрес правительства Курдистана. В заявлении КСК подчеркивается важность единого курдского голоса на предстоящей встрече "Женева-II", которая пройдет 22 января, и в которой, как ожидается, примут участие 30 стран и главы сирийской оппозиции.

"Общий подход "Курдского Верховного Комитета" к режиму и оппозиционным силам, его общее отношение к Женеве II, и его поддержка временного управления будут играть важную роль в урегулировании курдского вопроса и демократизации Сирии", говорится в заявлении КСК. "Мы призываем все курдские политические силы, в частности, политические силы в Рожава, действовать ответственно в этот исторический период и жить в соответствии с ожиданиями курдского народа". Согласно заявлению, РПК и ДПК находятся в контакте с целью координации этих усилий. "В результате контактов и встреч между РПК и ДПК, была обеспечена встреча обоих сторон Рожава и возрождение Курдского Верховного Комитета", говорится в нем. Встреча на высоком уровне, как ожидается, пройдет в Эрбile в ближайшие дни, при участии Барзани, Муслима и других лидеров сирийских курдских партий.

На фото: Курдский турецкий депутат Лейла Зана с президентом Курдистана Масудом Барзани в Эрбile.

ПОСЛЕДНЯЯ страница

Нечирван Барзани: Багдад вредит имиджу региона Курдистан

Глава Регионального правительства Курдистана (КРГ), Нечирван Барзани, заявил в пятницу, что курдский регион в настоящее время подвергается притеснениям со стороны Багдада, в том числе в виде запрета посадки частных самолетов в Международном аэропорту Эрбиль. "С конца ноября иракское правительство в Багдаде приостановило VIP полеты из Турции в Курдистан", говорится в заявлении генерального директора аэропорта Эрбиль, Талара Файяка, которого цитирует агентство "Shafaq News". Согласно сообщению Багдада, полеты были остановлены "до дальнейшего уведомления". Запрет Ирака не коснулся обычных международных и внутренних рейсов. А запрет на посадку частных самолетов относится только к рейсам из Турции. Как заявил Барзани в телевизионном интервью, "Региональный Курдистан в настоящее время тяготится Багдадом. Последним из этих неудобств был запрет на посадки частных самолетов в аэропорту Эрбилия, что сказалось на неверном изображении имиджа региона".

Курдистан потратил на сирийских беженцев 70 миллионов долларов

В среду Региональное правительство Курдистана (КРГ) объявило, что из бюджета Курдистана было выплачено более \$ 70

млн. для поддержки и размещения более 240 000 сирийских беженцев в лагерях региона. Заместитель председателя Департамента внешних связей КРГ, Диндар Зибари, принял участие в заседании, которое прошло во вторник в штаб-квартире Верховного комиссара ООН по делам беженцев - УВКБ ООН - в Женеве (Швейцария), чтобы обсудить сирийский кризис и его последствия, особенно ситуацию сирийских беженцев в Курдистане. Об этом сообщает "Shafaq News". В совещании приняли участие Постоянный представитель правительства Ирака при ООН, Мохаммад Сабир Исмаил, послы соседних с Сирией стран, а также Египта. Зибари указал на необходимость того, чтобы международное сообщество обратило внимание на сирийских беженцев в Курдистане, численность которых достигла 240 000 человек, что составляет 97% от общего количества сирийских беженцев в Ираке. Он добавил, что КРГ построило для беженцев семь постоянных лагерей в дополнение к нескольким мобильным лагерям, а Эрбиль потратил более \$ 70 млн из своего бюджета на размещение и обслуживание беженцев. Зибари призвал ООН и стран-доноров принять во внимание, что регион не получил необходимых средств для поддержки и помощи беженцам, которые вступили на его территорию, подтвердив, что регион срочно нуждается в этих средствах, чтобы поддержать ограниченный бюджет, выделенный для беженцев. Представитель КРГ потребовал международной поддержки и помощи в управлении лагерями и открытии новых лагерей для беженцев, а также открытия гуманитарных коридоров для удовлетворения основных потребностей на сирийской стороне. В завершении встречи были составлены несколько рекомендаций, наиболее важной из которых является необходимость координации и эффективного сотрудничества между Курдистаном и международными организациями для помощи беженцам. Собравшиеся также подчеркнули важность участия Курдистана в соответствующих международных совещаниях.

На фото: Заседание в штаб-квартире Верховного комиссара ООН по делам беженцев - УВКБ ООН - в Женеве (Швейцария), чтобы обсудить сирийский кризис и его последствия, особенно ситуацию сирийских беженцев в Курдистане. Об этом сообщает "Shafaq News". В совещании приняли участие Постоянный представитель правительства Ирака при ООН, Мохаммад Сабир Исмаил, послы соседних с Сирией стран, а также Египта. Зибари указал на необходимость того, чтобы международное сообщество обратило внимание на сирийских беженцев в Курдистане, численность которых достигла 240 000 человек, что составляет 97% от общего количества сирийских беженцев в Ираке. Он добавил, что КРГ построило для беженцев семь постоянных лагерей в дополнение к нескольким мобильным лагерям, а Эрбиль потратил более \$ 70 млн из своего бюджета на размещение и обслуживание беженцев. Зибари призвал ООН и стран-доноров принять во внимание, что регион не получил необходимых средств для поддержки и помощи беженцам, которые вступили на его территорию, подтвердив, что регион срочно нуждается в этих средствах, чтобы поддержать ограниченный бюджет, выделенный для беженцев. Представитель КРГ потребовал международной поддержки и помощи в управлении лагерями и открытии новых лагерей для беженцев, а также открытия гуманитарных коридоров для удовлетворения основных потребностей на сирийской стороне. В завершении встречи были составлены несколько рекомендаций, наиболее важной из которых является необходимость координации и эффективного сотрудничества между Курдистаном и международными организациями для помощи беженцам. Собравшиеся также подчеркнули важность участия Курдистана в соответствующих международных совещаниях.

kurdistan.ru

Курдистан начал экспорт нефти в Турцию

Представитель правительства Курдистана сообщил "Rudaw", что в пятницу, 13 декабря, Курдистан начал экспорт нефти и газа в Турцию на основе соглашения, подписанного между Анкарой и Эрбilem в прошлом месяце.

В соответствии с заявлением чиновника, 50 процентов экспорта закупаются Турцией, а остальные 50 процентов будут отправлены на мировой рынок.

В прошлом месяце во время официального визита в Турцию премьер-министр Курдистана Нечирван Барзани подписал соглашение с правительством Турции, которое позволило Курдистана выйти на

Курдские чиновники ожидают, что объем экспорта нефти по новому трубопроводу к концу 2014 года достигнет 400000 баррелей нефти в день.

Багдад выразил озабоченность по поводу соглашения

Эрбilia и Анкары, заявив, что только центральное правительство Ирака имеет право экспорттировать нефть страны.

Тем не менее, на нефте-газовой конференции в Эрбile, прошедшей в начале этого месяца, премьер-министр Барзани заявил: "Наша сделка является большой победой для Ирака и Курдистана. Этот процесс сведет обе стороны вместе, и мы с нашими иракскими партнерами должны достичь механизма разделения доходов в соответствии с конституцией".

"Курды не отступят, а наше соглашение с Турцией ни для кого не представляет угрозы", сказал Барзани.

ТӘSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

ÎMTÝAZ Û SERNIVÝSAR:

TAHÎR SİLÊMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXIPI SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:

Ramiz Cəbrayılov

Xüsusi müxbir:

Sakit ÇIRAQLI

Региональный корреспондент:

Усуб TEYFUR

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri 40, küçə

S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakû 40, soqaq

S.Mehmandarov xani 25, mal-17

Adres: Bakı 40, ulica S.Mehmandarov dom 25, kv.17

Qəzet "Diplomat" qəzeti bilgisayar mərkəzində yığılb səhifələnib və

"Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NFŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500